

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc de-schis costă fiecare gir 20 fl.
Manuscripte nu să înapoiază.

Fantoma.

Oameni buni! Desigur nu mai e lucru curat! O fantomă misterioasă colindă de un timp încoace pe plaiurile românești. Ziua și noaptea ea se ivește în vis, când unuia, când altuia, dar pururea în formă nebuloasă și fără nici o formă precisă. Iar aceluia, care se pare că o vede, îi dărdăie dinții de groază și părul îi se face măciucă. Ici se cuibărește în pânjeniișul gândurilor unui om politic cum se cade, colo îi scoate din fățâni pe membrii unei »Casine« române, iar dincolo o babă clevețitoare jură pe toți Sfinții, că și ei îi s'a năzărit umbra fantomei cu pricina și pișcat-o la inimă...

Și iată cum vestea ia aripi, cum zboară pe la cele patru vânturi și-și face drum larg în lumea cea fără convingeri și acelor dominați de bănuiele. Vedem, pare-că, cum se întinde vorba aruncată dela mic la mare și cum se șoptește în taină dela Tisa până la Dâmbovița:

— »Ați auzit? Intre rândurile »Tribunei« este ceva ocult, ceva ce ne amintește de chicotiriile misterioase ale lui Ucigă-l toaca Câte-odată pare-că în acea redacție fierbe cazanul duhurilor rele; de altă dată îți face impresia, că Iuda, trădătorul, n'a murit ci se ascunde acolo, sub patul corectorului de noapte. Fantoma ascunsă acolo, ce e drept, nu are corp, nici suflet, dar cine poate garanta, că ceea ce nu este acum, nu va putea să fie în realitate mai târziu?

Atențiune; păziți-vă de vreme, ca să nu vă înhațe fantoma« !...

Așa dară nu e nimic ce să se poată prinde și pipăi. Totul se pare și se năzare. Suntem un popor cu fantazie, n'avem ce zice și avem un suflet cu înclinări spre misticism și superstițiune, cari ne îngăduie multe licențe. Dar lucrul tot nu este atât de nevinovat, cum s'ar crede la întâia aparență. Oricât de naivă ar fi opinia publică dela noi, fantomele aceste tot n'ar crește ele pe garduri, dacă n'ar fi cine să le stârniască Ați văzut desigur, în teatrele de păpuși, cum, în fața unui public nevinovat, pehlivanii de după culise trag sforile și caută să deștepte iluziuni optice și aparențe falacioase prin improvizațiile lor. Viața politică este și ea un teatru și avem și noi comediați de aceștia, cari numai prin păpușerii își fac meseria și-și găsesc clientela.

Păpușa asta, adecă fantoma asta, cu care era să sperie lumea din jurul nostru și să o atragă în partea sa, a fost jucată mai întâi de dl Braniște, care în bălciul politicii române își asumă și el rolul de strigător. Vânător de Duminecă, cu arma ruginioasă, el s'a așezat de mult »la pândă« și, cu eminentele-i calități de vigilență națională, a văzut înfârșit pajura simptomatică de-asupra redacției noastre și a tras un foc orb și s'a fript singur, când a auzit zgomotul zădarnic. Iar ceilalți vânători, vexați de aceeași imaginație și doritori de mai mult succes în alarmarea târgului, văzând că cu sistemul acesta de »pândă« și cu puștile ruginite nu pot face ispravă, au mobilizat un tun

în potruva fantomei, au mișcat pe groaznicul »Mons Meg«, cunoscutul aparat englez al lui Belimbroke, care se împușcă în lună, decâte ori se ivește pe orizontul națiunii vre-o coabe de-acestea. Iar dl Popovici, mântuitorul acestui tun năzdravăn, ză-rind fantoma cum îi se arată în chip de Ieszenszky, în cadrele »Tribunei«, jură că e aievea tradare și-i trage în lună cu desperare și așa pufnește la fumărie, de nu se mai vede legendarul cioban din lună, cum își usucă obielele!

Oameni buni, — zicem iarăș. Băgați sabia în teacă, trimiteți pușcașii și tunarii înfrigurați să se plimbe la aer proaspăt, culcați-vă liniștiți și nu vă tot tulburați din pricina fantomei, pusă în circulație de adve sarii noștri, căci cuibul ei n'o să-l puteți găsi nici în trecutul, nici în viitorul coloanelor »Tribunei«. Numita fantomă, cu care a fost speriată și amenințată o lume întreagă, în realitate nu trăiește decât în conștiința vinovată a celor ce au născocit-o. Ea are un scop mercantil, un scop de tarabă și minte cine spune că a urmărit un pericol existent din această parte. Legenda fantomei a fost o încercare de escamotare a bunei credințe a celor slabi și a celor nevinovați, cari din orice fel de calomnie rămân în suflet cu o urmă de îndoială. Lumea asta este împărțită în două categorii de adversari: în cei de bună credință, cari prin lipsă de convingeri și de puterea de-a pătrunde ceva, nu reușesc să-și creieze singuri o justă părere, și în adversari de rea

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Fragmente.

De Ion Agîrbiceanu.

De mult se coboriseră umbrele reci ale nopții, și ori cât ai fi mai cercat să deslușești ceva prin geamul cupeului, nu mai puteai. Trenul luneca, își trăsărea din când în când trupul lung, greu, de monstru, și în restimpuri șuera răgușit. Atunci se auzia în liniștea nopții răsuflul greu, pufăitor al locomobilei.

Nimic nu poate să-ți cristalizeze mai bine ideia nimicului, decât fuga nebună a trenului, noaptea. Nu mai există cer, pământ, spațiu, depărtare. Nu mai există decât tu singur. Și simțindu-te pe tine singur, te examinezi ca pe o mare problemă, și fiindcă nu te pricepi, nu te mai vezi nici pe tine, rămâne în ființa ta, în jurul tău, nimica.

De aceea sânt vrednici de plâns călătorii cari nu pot dormi noaptea, în tren. Ori cât ți-ar suna în cap duritul mașinei, ori cât ți-ar bate în urechi sforăitul vecinilor din cupeu, nu poți să-ți pironesti gândul, nu poate să nu te chinuie mîntea. Poate mulți oameni au băgat de seamă expresia cu totul deosebită ce-i întipărită pe fața cutărui călător cu trenul, noaptea, când singur stă treaz, și ascultă sforăitul vecinilor. Fața acelu om e tristă, palidă, și din ochii lui, dornici de somn, privește spaima. O spaimă inconștientă.

De cinci ciasuri dormiau doi străini cari călătoriau împreună cu mine. Nici odată nu

simți așa de tare ce neputincios e omul, decât când îl vezi dormind, mai ales dormind în tren. Câți nu au văzut cu groază, cum se schimonosește și cea mai drăgălașă ființă de femeie, dacă, învinsă de oboseală, adoarme într'un colț de cupeu. Toată expresia feții de mai înainte i-se șterge. Liniile se pierd, ochii se închid obosiți, și gura care mai înainte, prin mișcarea buzelor luase atâtea nuanțe fine, încântătoare, acum stă moartă sau chiar deschisă, nu pentru a surde, ci pentru a împărăștia un răsuflut acru. Se pare că nu înzadar somnul se aseamănă cu moartea. La o gară, unde trenul pauza mai mult, cei doi străini se trezesc. Se freacă la ochi, se întind, cască, își spun câteva vorbe scurte, și unul iese puțin în aierul curat de afară. Era însă un înghiet de Făurar. Vine nu peste mult, și când intră, strâmbă din nas și zice:

„E un aier infect aici. Ar fi bine să deschidem puțin fereastra“. — „Da, ar fi bine!“ adause celalalt.

Abia așteptasem să le aud dorința. Cum stam la fereastră, deschid în grabă, și aerul proaspăt ne învioră pe toți.

Când porni trenul, pufăind înădușit, cu ciudă, cei doi străini își deschiseră geamantanele și repede, cu mișcări iuți și elegante, se apucară de niște pui fripiți. Vorbiau rar, cu gura plină, vorbeau încet. Eu priveam în întunecul nopții. Dar vorba lor, din ce în ce era mai deasă, mai accentuată. După ce își aprinseră țigările, simțeam că au început o discuție. Cinci ciasuri de somn îi recreară. Vorbiau ușor, sonor, ca omul în plină putere. Băgai de seamă că ce

începeau acum era continuarea unei conversații mai dinainte.

„Așa dară tu spui că atârnă totul dela educație?“

— Cred că ai putut să mă înțelegi. Când e vorba de conștiință, educația e totul, educația și împrejurările extraordinare ale vieții. După cum ești crescut, după principiile pe cari ți-le-au sugerat, după ideile pe cari ți-le-au turnat rînd pe rînd, în cursul anilor, așa vei lucra.

— Dar eu nu merg așa de departe. Vreau să ne oprim la o singură chestie. La conștiință. Și îți pun întrebarea asta: Este vre-un om pe lume, care să trăiască viața întreagă fără să aibă cel puțin o singură clipă, în care să-și pună la cântar faptele? Și asta, fără considerare că oare avuți-a educație ori n'a avut. Dacă nu va fi nici un om pe lume, care să nu-și judece faptele cel puțin odată în viață, atunci rămâne adevărul pe partea mea. Atunci conștiința trăiește în fie-care om, fără considerare la educație și împrejurări. Eu recunosc că o anumită educație poate să facă mai largă, mai simțitoare această conștiință. Dar însăși conștiința cred că există în fie-care om, dela naștere. E ceva firesc.

Celalalt îl asculta cu neastâmpăr. Vedeam că abia apucă să-i poată răspunde. Înțelegeam că au mai vorbit de lucrurile acestea.

„Eu îți repet, iubite, răspunse el aplecându-se spre prieten, că nu-i altceva conștiința, decât rezultatul a tot ce-am gândit, ce-am simțit, a tot ce-am auzit și învățat. Chiar dacă aș primi părerea ta, că aceea cumpănă fină de care vorbești tu, e în om dela naștere, că

credință, cari, bine știind că mistifică lumea, caută să profite din răspândirea unor pagube morale, aduse altora, cu toată conștiința trează. In cazul nostru cu »fantoma« regretăm pe cei dintâi și ne batem joc de categoria mistificătorilor.

Alegeri contestate. Niciodată n'au fost fost contestate atâtea alegeri ca în după campania electorală din vara trecută. Dela 11 Octomvre începând aproape fiecare săptămână s'a desbătut, înaintea Curții de Casație din Budapesta, câte un proces de contestație.

Din partea Românilor au fost contestate trei alegeri. Proceselor însă nici până acum nu le-a venit rândul. Prevedem că contestările se vor rezolvi în favorul nostru — după ce expiră mandatul actualului parlament.

Terminele proceselor de contestație cari ne interesează sânt:

24 Ianuarie, contestarea alegerii dela Ighiu (candidat național Dr. Alexandru Valda).

14 Februarie, contestarea alegerii dela Vinț, (cand. naț. Dr. Iuliu Maniu).

21 Februarie, contestarea alegerii dela Orăștie, (cand. naț. Dr. Aurel Vlad).

Toate aceste contestații se vor desbata înaintea secției a 2-a a Curții de Casație.

Homerule all round. Lozinca dată odinioară de lordul Rosebery se apropie de întrupare. Principiul naționalității e pe cale să triumfe pentru totdeauna în statul cel mai înaintat în civilizație din Europa, în puternicul stat britic. *Homerule all round*, federalizarea imperiului englez pe baze naționale și democratice — după cum anunță „*Wiener Allgemeine Zeitung*“, din isvor strălucit informat — se va traduce în faptă în curând. În parlamentul din Londra se va depune un proiect, cuprinzând reforma constituțională *homerule* pentru Anglia, Irlanda, Scoția și Walles. Luptele irlandezilor în felul acesta vor fi încoronate de cel mai frumos succes cu putință, de recunoașterea autonomiei lor naționale în cadrele unei constituții liberale și democratice

sensibilitatea aceea sufletească e naturală, și în cazul acesta cred că sunt oameni cari nici odată în viață nu se gândesc la faptele lor, dacă nu vin împrejurări extraordinare.

Să luăm, de pildă, pe un avar. Adună ban peste ban, întreaga lui viață, tremură de câte ori e silit să dea un filer, trăiește ca vai de el. E un suflet ticălos, un amărît vierme ce se târaie prin tină. Dar simte el vr'o dată că nu trăiește moral, se apropie el vr'odată să poată vedea întunerecul în care oarbească? Poate veni ori cine să-l dascălească, să cerce a-i arăta nebunia vieții lui. Il va crede? Nu, pentru că nu-l pricepe. El e convins că așa cum trăiește e bine, e mai ales plăcut, *delicios* pentru dânsul. Altă viață nu vrea și nu poate cunoaște. Iși înmulțește capitalul dela anul al treizecilea până la al șaptezecilea cu sute de mii pe fiecare an. E singur, ar putea să împrăștie în jurul său multă lumină și multă mângâiere, în oamenii chinuți. Dar el, trece prin viață înghețat, într'un vâl de întunerec, și moare fără să-i fi părut rău de viața ce-a dus-o. Dimpotrivă, dacă are vr'o durere când moare, apoi e tocmai chinul că trebuie să-și părăsească comoara la care s'a închinat. Unde-i aici conștiința? Într'un singur caz s'ar putea să se cutremure sufletul lui: dacă, în viață fiind, i-ar fura cineva comoara. Deci o împrejurare extraordinară.

— Și, astfel, după convingerea ta, poate trece un ticălos prin viață fără ca să-și vadă o singură dată ticăloșia? Fără ca să-i pară rău?

— Poate, dacă nu i-se pune cruciș în calea

Introducerea autonomiilor naționale va schimba din temelii constituția engleză. Se vor înființa patru parlamente, a căror drept legislativ se va mărgini însă între granițele politice ale statelor din chestiune. Alături de ele se va institui un parlament imperial, care să hotărască în privința chestiunilor referitoare la interesele întregului imperiu britic. Acest parlament central se va institui așa fel, ca să reprezinte și interesele coloniilor. Un corolar firesc al acestui plan e apoi reforma camerei lorzilor. O parte, și încă o parte foarte însemnată a membrilor din această cameră, se va recruta prin alegere. În felul acesta se va contracara dreptul de veto al lorzilor numiți în cameră de către rege, conform vechiului uz parlamentar.

Independența singuratecelor state autonome va găsi, conform unei ceremonii din evul mediu, o expresie simbolică prin încoronarea infanțelului de principe de Wales.

Dacă informații e ziarului vienez vor avea norocul să se confirme prin faptă, izbânda aceasta a principiului național în cel mai puternic stat din Europa, va provoca fără îndoială o însemnată îmbunătățire a relațiilor dintre națiunile în luptă, de pe continent

Prezentarea noului cabinet Bienert în Reichsrath. Astăzi s'a prezentat noul cabinet Bienert, Reichsrathului austriac. Prezentarea a fost însoțită însă de demonstrarea Cehilor radicali, cari în timpul prezentării au inscenat un sgomot teribil, zbierînd vociferînd și lovind băncile. De abia au intrat în sală noii miniștrii, Cehii i au și întâmpinat cu cuvintele: »Ce mai ministere! Să vă fie rușine!«

Conținînd într'un târziu larma, ministrul-șef și a început discursul. A vorbit despre programul activității cabinetului, promițînd imparțialitate și bună administrație. Cuve n'au se va îngriji în primul rînd de edificarea canalelor. Cuvintele aceste au fost însoțite de aplauzele Polonilor, singurele în tot cursul vorbirii premierului.

E de remarcat înnota rece ce a arătat o partidul creștin social față de noul cabinet.

După vorbirea scurtă a lui Bienert, fostul ministru Fiedler a propus să se treacă la ordinea zilei. S'a născut iar scandal, larmă, zbierete și fluierături cari au ținut până la sfârșitul ședinței.

vieții o împrejurare deosebită, cum am zis, extraordinară.

Astfel, după convingerea ta, unii oameni ar fi urșiți ca să treacă orbi prin viață. Pentru că nime nu poate ști dacă-i va eși vreodată în cale ceva extraordinar, cum zici tu. Dacă ar fi așa, asta ar fi cea mai mare nedreptate a vieții. Dar eu judec altcum. Eu cred că nu este om în lume care, cel puțin odată în viață, să nu-și cumpănească faptele. Viața tuturor ni e presărată cu atâtea întâmplări, vedem cu toții, auzim atâtea lucruri, încât e cu neputință ca nimic să nu ne impresioneze, și să nu ajungem la deschilinirea binelui de rău, a frumosului de monstruositate. Pentru mine un gând ce-mi vine nu știu de unde, pentru tine o lectură dintr'un autor, pentru al treilea o veste auzită, pentru al patrulea un lucru văzut sânt tot atâtea împrejurări extraordinare, cum le zici tu, ca să poată glăsuși conștiința noastră. Poate că i-se par unuia sau altuia împrejurările acestea extraordinare. Dar nu sânt. Sânt întâmplări de toate zilele. Pentru că extraordinar nici nu este nimic în lumea pe care o cunoaștem.

Să luăm pe avarul tău, de pildă. Eu nu cred că numai așa i-s'ar deștepta conștiința dacă i-ar fura cineva banii. E de-ajuns, la asta și numai gândul că i-s'ar putea fura. Și gândul acesta care nu-l părăsește în toată viața, îl și face să-și vadă ticăloșia vieții lui. De-aceea nu suride odată, de aceea se chinuie într'o viață de anahoret. El simte răutatea vieții lui, dar nu vrea s'o părăsiască. E cunoscut că toți avarii sânt cei mai mari vicleni.

Memoriul d-lui dr. I. Mișu.

În numărul dela anul nou am publicat în rezumat, pe baza ziarelor ungurești, în liniamente generale, memoriul prezentat de domnul Dr. Ioan Mișu guvernului unguresc.

Ne-am spus atunci cuvântul în chestia aceasta. Acum ne mărginim a publica acest memoriu în întregime, pe cum urmează:

I.

Situația politică gravamină, pe care cu durere o resimțim zilnic, se datorește în parte și faptului, că legislația ulterioară a țării, dar mai ales puterea executivă, cu numeroasele sale organe, nu au respectat cu sfințenia datorită legilor, acele drepturi naționale, bisericesti și școlare, cari ni s'au garantat prin legile fundamentale din anul 1868, iar această împrejurare, a avut drept urmare, că la conștientă patriei — spre paguba evidentă a înaltelor interese ale statului, — s'a tulburat împreună simțirea și împreună lucrarea atât de trebuitoare în vederea unui progres normal și pașnic al vieții de stat.

Întru sanarea acestei stări să recere:

a) ca drepturile naționale, bisericesti și școlare, garantate prin legile din 1868, să fie în viitor necondiționat respectate și executate cu rigoare, iar toate ordinațiunile ministeriale și obiceiurile înrădăcinate, aflătoare în contradicție cu dispozițiile și spiritul acelor legi, să se revoace și să se facă imposibile pentru viitor;

b) abuzurile de această natură, ale organelor dela diferitele servicii publice, comise în cele mai multe cazuri din hiperzel, rău înțeles, dar nu arare-ori și din poftă de înaintare în oficiu și câștigare de merite ieftine, trebuiesc înfrânate și zădărnice pentru viitor, iar în cazuri date, să se pedepsească aspru asemenea abuzuri, căci năvăirile rele, atât de dese astăzi, altcum nu vor putea fi îndreptate.

II.

Românii din patrie, uzând de drepturile lor constituționale, doresc să ia parte activă la viața publică, și să exerciteze — în viața parlamentară, comitatensă și comunală, precum și relativ la puterea executivă a statului și administrației publice, — acea influență potri-

Dar un om care-i convins că viața pe care o duce e cea mai bună și mai desăvârșită, nu e viclean. Acela are sufletul deschis. Așa dar, prietene, avarul tău, și fără împrejurări extraordinare, își cunoaște ticăloșia vieții, o simte, dar lui i place această ticăloșie, și nu vrea s-o părăsiască. E însă deosebire, cer și pământ, între conștiință și voință. Văd binele și urtez răul, pentru că așa voesc, dar conștiința și-a făcut datoria chiar atunci când m'a făcut să văd binele.

Celalalt nu răspunde în dată. Se trase într'un unghier al cupeului și trăgea din țigară.

„Să luăm altă pildă, încep în urmă. Zicem un tânăr dintr'o casă bogată. Un tânăr, care senzual până la bestialitate. Creștere morală n'a avut, peste tot de porunci și legi morale n'a auzit. Ajutat de imensa avere ce posedă, își începe viața. Ființele cari îi cad în mână, rămân după el nenorocite viața întreagă. El ce face? vede blăstămii ce-l lasă în urmă, dar e foarte mulțumit, foarte fericit. Trăiește în societate ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic. Oameii cari îl încunjură, îl stimează, i-se închină chiar, deși îi cunosc viața. El trăiește în convingerea că-i omul cel mai cinstit. O singură dată nu-l muștră conștiința. Acum, să zicem, în cursul unei orgii, e lovit de apoplexie. Avut-a el vreme să se gândească vre-odată la viața lui păcătoasă? Împrejurarea extraordinară, apoplexia a venit, dar nu l'a lăsat în viață ca să-și poată cumpăni faptele. Deci, avut-o vreme să i-se trezească conștiința?

viță, ce corespunde forțelor lor numerice, culturale și economice. Iar ce privește condițiile, — indispensabile pentru o împreună viață și conlucrare pacifică, — Românii sânt aplicați și în totdeauna gata a conlucra, sincer și pe față, la crearea acelorora.

În vederea acelor este însă indispensabil:

1. A li-se da putință legală să se organizeze în partid politic propriu, în măsură a funcționa liber și neîmpedecat, așa precum de fapt sânt organizate și funcționează celelalte partide politice din țară.

2. Românii fin, și vor ținea și în viitor, la votul universal, egal, direct, secret și în comună, deci cer legiferarea aceluia. Atât în acest caz, cât și în cazul dacă, pentru pedece ce nu se pot înlătura, votarea unei asemenea legi electorale, de astădată, ar fi peste puțință, este absolut necesar:

a) să se lărgească votul, egal, în cea mai mare măsură;

b) să se garanteze, în mod absolut cert, libertatea alegerilor și încetarea abuzurilor electorale obicinuite, luându-se măsuri aspre pentru pedepsirea lor în cazurile date;

c) la arondare cercurilor electorale, cu ascultarea și conțelegerea bărbatilor noștri de încredere, să se formeze cel puțin 50 cercuri electorale românești, în cari votanții neromâni să fie în număr posibil minimal.

3. În conformitate cu prescripțiile legii despre naționalități, să se introducă ex lege uzul limbii române, în vorbire și în scris, la toate forurile administrative și judiciare, ce vin în atingere nemijlocită cu poporul, cu deplină considerare a principiului, ca fiecare popor să afe în limba sa maternă scutul administrației și justiției.

4. În ținuturile românești să se aplice funcționari români, iar dintre neromâni, numai de aceia, cari dovedesc în valabil, că cunosc limba românească în grai și în scris.

Iar pentru încunjurarea neînțelegerilor în această chestiune, prin conclud al consiliului de miniștri, să statorească pentru fiecare comitat locuit de Români, contingentul minimal al posturilor de funcționari de stat și administrativi, la cari posturi trebuiesc aplicați Români, bine înțeles pentru cazul, că se află concurenți cu calificarea recerută de lege.

În această privință se poate cere un proiect dela bărbatii noștri de încredere.

5. Românii aplicați în funcțiuni de stat și la administrație, să fie îndemnați a lua parte activă la mișcările culturale, bisericesti și sociale românești.

— Da. În fiecare zi din viață. Și i-s'a și trezit. A știut că ceea ce face nu-i moral, nu-i bine. Eu sau tu când facem o faptă bună, sau ne pregătim s'o facem, lucrăm pe față, nu în ascuns. Dar omul tău, de câte ori s'a lăsat dus de patimă, din cât a putut, a cercat întunerecul. Toate marile păcate se săvârșesc în întunerec. Pentru ce? De bună seamă, de o parte pentrucă întunerecul le favorizează, dar mai ales pentrucă cei cari le fac, nu cutează să le facă în fața lumii. Pentruce nu cutează? Conștiința le spune că lucră rău. Pentruce trăiesc dar ca și când n'ar cunoaște ticăloșia vieții lor? Pentrucă le place. N'au putere să fugă de deliciul păcatului.

Și mai repet, între conștiință și voință e o deosebire. Dacă cineva rămâne ticălos până la urmă, o face aceasta nu pentru că-i lipsește conștiința, ci pentrucă așa vrea.

Celalalt se pregătea să răspundă, când mășina șueră, un nume hodorogit răsuna din gura conductorului, și eu, cu mare părere de rău că nu-i mai pot auzi pe cei doi, trebui să mă cobor.

În curând monstrul, șueră iar și pieri în noapte.

6. Să se facă o lege, care să asigure tuturor cetățenilor dreptul cel mai larg de întrunire și asociare, și în care lege, să se enunțe principiul, că locuitorii nemaghiari ai țării, au dreptul deplin a se asocia între sine, pentru apărarea și promovarea intereselor lor sociale, culturale și economice.

Iar până atunci ordinațiunile, ce sânt în vigoare, să se aplice în cel mai liberal înțeles, provăzându-se statutele asociațiilor, fondate în scopurile sus indicate, fără zăbavă și greutate, cu clauzula de aprobare a guvernului.

În special să se admită schimbarea statutelor Societății pentru fond de teatru românesc în acel înțeles, ca această societate, să fie îndreptățită a organiza și susținea o trupă teatrală ambulată. Mai departe să se aprobe statutele fondului pentru ajutorarea ziarștilor români din Ungaria.

7. Să se respecte autonomia bisericii gr. or. române din patrie și să se revoace toate acele ordinațiuni ministeriale, cari vatămă această autonomie asupra ordinațiunilor gravaminale, să se ceară opinia informativă a episcopatului acestei biserici.

8. Să se înarticuleze în lege autonomia proprie a bisericii gr. cat. române din patrie, separat de biserica romano-catolică.

9. Să se exopereze la timpul său învoirea Coroanei la înființarea a celor 3 episcopii române gr. or. în Oradea-mare, Timișoara și Cluj.

10. Să se garanteze în mod absolut cert, posibilitatea de a catechisa în limba maternă tinerimea aparținătoare confesiunilor noastre, în toate institutele de învățământ din țară.

11. Până va fi dată posibilitatea, a pune în executare de-a întregul articolul de lege 20 din 1848, bisericilor gr. or. și gr. cat. române să li-se dea din budgetul statului ajutoare, în astfel de proporție, în care primește astfel de ajutoare biserica protestantă din patrie. Iar până la aranjarea definitivă a acestei afaceri, să se pună în budgetul viitor al statului, un ajutor de 1 milion coroane pentru cele două metropolii românești.

12. Modificarea legii de congruă (dotarea clerului) cu respectarea autonomiilor bisericesti și a intereselor preoțimii. Asupra acestei chestiuni, să se ceară opinia prelaților noștri bisericesti.

13. Românii din patrie nu se împotrivesc, ca și în școalele populare să se propună și limba maghiară în măsură potrivită, și nu sunt străini a recunoaște dreptul de suprave-

ghiere și controlă al statului în afacerile școlare, țin însă neștrămutat la principiul, că instrucțiunea să se facă în toate școalele populare, de ori ce categorie ar fi, în limba maternă a elevilor, respectându-se neștirbit dreptul confesiunilor, al comunelor, societăților și privaților, a înființa și susținea școale populare de ori ce categorie. Drept aceia ei doresc, să se facă o nouă lege școlară generală, cu observarea principiilor sus indicate. Și până atunci să se scoată din vigoare alineatul 3 din § 2, alineatele 3, 4, 5 din § 12, apoi §§. 18—29 și 33 din articolul de lege 27 ex 1907, cari pe de-o parte vatămă drepturile firești ale susținătorilor de școale, de altă parte fac imposibil progresul cultural general, din cauza pretențiunilor exagerate ale legii, în interesul instrucțiunii limbii maghiare.

Să se ordone totodată, ca și până la codificarea legii școlare generale, în școalele populare de stat, elevii români să primească instrucțiune potrivită și în limba maternă.

Comisiunile administrative și inspectorii regești de școale, să fie strict îndrumați de către ministrul cultelor și instrucțiunii publice, în acel înțeles, că la executarea legii 27 din 1898 să porceadă cu blândetă și echitate.

14. La toate școalele medii de stat, cari sunt în ființă sau se vor înființa pe teritorii locuite de Români, să se sistematizeze o catedră pentru limba românească și literatura română.

Profesorii aplicați la aceste catedre, să fie socotiți în șirul profesorilor ordinari și definitivi, și să fie salarizați, întocmai ca și ceilalți profesori ordinari definitivi ai institutului.

La aceste catedre să fie aplicați numai Români cu calificare legală, iar studiul limbii și literaturii române, să fie obligator pentru elevii români.

15. În executarea legii despre naționalități, statul să înființeze cel puțin 3 gimnazii de stat cu limbă de propunere românească (1 în părțile ardelen, 1 în cele ungurene și 1 în Bănal) și să nu pună piedici la înființarea din partea confesiunilor și societăților, a școalelor medii cu limbă de propunere românească, iar și până atunci guvernul să contribuie, în senzul legilor existente, cu ajutorul material potrivit, la completarea gimnaziului inferior gr.-or. român din Brad, la 8 clase.

16. Afacerile de fundațiuni și de stipendii ale ambelor confesiuni române și ale confiniilor militare române, să se rezolve cu echitate și bună-voință, iar din stipendiile statului, o parte proporționată, să se deie tinerilor români. În special nesmintit din stipendiile militare 50, din stipendiile pentru străinătate și pentru artele frumoase câte 3, să se rezerve tinerilor români.

17. Să se facă dispoziție, ca pentru afacerile bisericesti, școlare și culturale ale Românilor, să se înființeze o secție proprie în ministerul de culte, și astfel de afaceri să se rezolvească prin referenți aparținători confesiunii respective, iar în prezidiul ministerial să se aplice un român binevăzut de popor, în calitate de consilier ministerial și cu însărcinarea oficioasă de a informa înaltul guvern exact în afacerile cu caracter românesc.

18. Acțiunea de ajutorare economică a statului, să se estindă și asupra ținuturilor românești.

19. Codificarea legii de colonizare, în acel înțeles, ca în ținuturile locuite de Români, dacă statul cumpără sau are moșii de parcelare, prioritate de drept la acele pământuri, să abia poporațiunea din preajma acelorora.

20. Statul și organele administrative, să sprijinească cu bunăvoință însoțirile de cumpărare, valorizare și conzum și reuniunile în ființă, sau cari se vor înființa, în scop de a promova progresul agronomic, industria și comerțul, menit a înălța bunăstarea economică a poporului român din patrie.

21. Să se sisteze încercările zadarnice de asimilare cu sila, și în uzul oficiilor publice să nu se mai schimonosească numele Românilor, ci acelea să fie folosite așa precum le exprimă oamenii și scrise cu ortografia corectă românească.

22. Grațierea condamnaților politici și sistarea proceselor politice în curgere.

23. În unele ținuturi este uz vechiu, că la

E târziu.

Stai tristă-acum și lung privești în urmă-mi —
În juru-ți cad blând frunzele de toamnă.
Și lacrimi grele, lacrimi de căință
Răsar în ochi-ți mari și tainici, doamnă.

Dar vezi, acu-i târziu, e prea târziu,
S-au stins acum și flori și primăvara..
E altă ca'ea mea și-a ta e altă —
Și'n veci n-o să se întâlnească iară.

Catrene.

— Hafis. —

Să nu cătați vreodată 'n bietu-mi creer,
Vre-un sfat cuminte, vre-o povață bună,
Căci tot cuprinsul lui numai de harfe,
De tamburine și viori răsună.

*

O, înțelepții pururi plini de sfaturi,
M-au amărit destul — fire-ar pământ!
De n-ar fi bunul, vechiul meu crășmar,
De mult, de mult aș fi eu în mormânt.

Vasile Stoica.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în venetura,

Arad, via a-via cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eitz, Quartier II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

portul țărănesc să folosească (brâne) brăuri și panglice cu colori roșu-galben-albastru, fără intenții politice de demonstrare, este deci necesar a îndruma organele polițiale și jandarmăria, să nu urmărească pentru acest motiv, în mod brutal poporul pacinic, ceace se face în paguba evidentă a adevăratului interes de stat.

III.

În politica generală a țării, Românii doresc dezvoltarea și întărirea progresivă și normală a statului, care este și al lor, stând pe baza legii de tranșacțiune din anul 1867.

În vederea acestui scop, Românii sânt gata a da tot concursul lor, iar în special țin la o politică culturală înțeleaptă, justiție bună și ieftină, administrație modernă, finanțe ordonate, forță armată potrivită pentru apărarea țării, politică agronomică, industrială și comercială bună, având în totdeauna în vedere cerințele unui progres democratic și social, moderat dar progresiv.

Discuție imorală.

— Situația politică. —

Statornicia în credințe n'a fost niciodată podoaba partidelor ungurești. Parlamentul ungar ține până astăzi neînfrînt recordul imoralității politice pe continent și nici că e speranță să fie întrecut vre-odată pe acest teren mocirlos. Dar poate de mult virtutea aceasta îndoielnică a parlamentului ungar nu s'a răsfățat atât de frivolă ca în actuala discuție la proiectele despre banca austro-ungară.

De zile întregi partidele opoziției îmblătesc pleava discuțiilor din anii trecuți și sânt juruite să le îmblătească încă mult și bine, până cătră primăvară, deși își dau prea bine seamă că la urma urmelor din toată truda lor zăbavnică nu se va alege un singur grăunte măcar, un singur rezultat pozitiv.

Toate partidele aceste sânt convinse de absurditatea înființării băncii autonome ungare, în actuala stare de relații politice și economice ale țării, căci poate dacă n'ar fi convinse, ar conțeni numai decât oțioasa și sterila discuțiune, dupăce, afară doar de partidul naivității politice, de partidul lui Justh, nici una dintre ele n'a dat dovada aderării sincere la ideea băncii autonome pe vremea când erau, bine de curînd, la putere.

Ca orice luptă sterilă, inspirată de motive false, lupta opoziției va da însă un rezultat — negativ. Acela al întârzierii reformei electorale. Și se pare că tocmai aici trebuie căutată ținta nemărturisită a opoziției, ținta spre a cărei ajungere s'a aranjat întreg ciclul de spectacole respingătoare din anii din urmă. Centrul de gravitațiune al sistemului de rotațiune în politica ungurească e zădărnicierea votului universal în scopul de a se menține la nemurire dominațiunea minciunii parlamentare în acest stat putred de mizerii. Și nu comportă nici o însemnătate constelațiunile vremelnice din acest sistem, deoarece forțele lui sânt echilibrate veșnic de acelaș centru de atracțiune.

De acea vom urmări cu disgust desfășurarea evenimentelor din cameră și vom înțelege că cu cât tendința zădărniciirii reformei electorale e mai intensă cu atât aceasta se apropie din ce în ce mai iresistibilă, căci tocmai intensitatea acestei tendințe e pentru noi indiciul cel mai sigur

că impetuositatea votului universal e sporită tot mai mult de curente democratice ce sguduie deja din încheieturi ruginitul sistem al regimului de azi.

Desvălirile lui Kossuth.

Desvălirile ce au făcut în firul discuției de ieri fostul ministru de comerț Kossuth au impresionat mult partidele din opoziție. Kossuth și-a întregit aseară desvălirile cu următoarele declarații:

Regret foarte mult că presa și opinia publică nu apreciază îndeajuns succesele obținute de coaliție în tratativele ce a urmat cu guvernul austriac. În schimbul celor două procente cu cari s'a urcat cota, Wekerle a primit concesii mari și însemnate. Înainte de toate a asigurat și sancționat tariful vamal autonom, care se va pune în aplicare în mod automat cu 1 Ianuarie 1918. În tariful acesta se cuprind vămuri prohibitive și servesc drept apărare în cazul unui război vamal cu Austria. Contractul însuș a fost încheiat după formularul contractelor internaționale și în fața străinătății apare ca având caracterul convențiilor comerciale.

— A treia concensie, care e în legătură cu cea de mai nainte e că putem rezilia contractele cu statele străine și fără concursul Austriei. Mai sunt apoi și alte lucruri, cari deocamdată nu se pot da publicității.

Noi alegem adevărul din aceste desvăliri și acest adevăr e nu se poate mai dureros pentru viitorul imperiului habsburgic, căci ne resfrânge iarăș progresul tendințelor panmaghiare

Sedința camerei.

Budapesta, 17 Ianuarie. La începutul ședinței ministrul de justiție Székely a depus un proiect de lege referitor la împiedecarea comerțului de prostituție, precum și a publicațiilor pornografice. Aceasta conform convenției internaționale dela Paris.

La discuția proiectelor de bancă au participat din opoziție Barta Ödön și Okolicsányi Laszlo, iar dintre guvernamentali mamelucul Jancovich, râslăind cu toții argumentele pentru și contra băncii ungare autonome

Scrisori din București.

Anul-nou. — Departe. — Preocupări pentru viitor. — Mișcarea literară. — Popor cuminte. — Banchet în onoarea lui Milovanovici.

București, 21/5 Ianuarie

Sântem trei. Doi ne cunoaștem de mult. Am mers alături atâta vreme. Ne-au încălzit aceleaș raze de lumină. Aceleaș desamăgiri au așternut liniștirea de umbră peste atâtea gânduri. Al treilea a venit lângă noi pe nesimțite. A venit în tovărășia asta de gânduri, de planuri și de hotărâri îndărătnice cu capitalul lui de modestie, de cunoștințe limpi-ză dintr'o lume, în care soarele strălucește așa de rar. A venit cu zîmbetul de ironie pentru toți aceia, cari își închipue că fac pe șmecherii, fără a le fi măcar bănuite intențiunile ascunse.

E «omul dela Nord» cu privirea rece și cu judecata și mai rece, calități, cari de altfel nu-l opresc să fie veșnic nemulțumit, mai ales de atitudinea unor ziare, cari fără a-l mai întreba și pe el, îi reproduc cu nemiluita traduceri din limba suedeză.

Sântem toți trei la o masă retrasă într'un colț. Eu, Postumul și «Omul». Am venit să serbătorim anul care vine. Să i zicem ultimul vale celui ca e pleacă. Alături la o masă câțiva tineri negustori au comandat Ardeleana. Țiganul dă din cap și-i acordează vioara. «Omul» rupe tăcerea. O nouă nemulțumire. A lucrat luni de zile la un manual de gimnastică suedeză. Un tovarăș luat de ocazie s'a folosit de lipsa lui de pricepere, când este vorba de-a se pune în evidență, a luat manuscrisul, l'a vândut Casei Școalelor, ca fiind al lui și — cartea a apărut fără indicarea adevăratului autor. — Ce moravuri! Înțeleg apucătura lui de a se introduce. Foarte bine. Nu mi a pus și numele meu pe carte. Dar de ce nu mi plătește partea mea de muncă?

Postumus râde. Eu îi mângâi cu observarea c'au mai pățit-o și alții la fel. De pildă dl Teodorescu Kirileanu cu scrierile în proză a'e lui Eminescu. Câți din cetitorii volumului știu că cea mai mare parte din articole sânt adunate de dânsul?

Și în timp ce țiganii fac să răsune sala de accentele săltărețe ale Ardelenei, unuia dintre noi îi vine în minte o ghidușie. Scoate o carte poștală pe care-i scrie directorului revistei craiovene, «marelui director», care s'a hotărât să pună capăt burlăciei.

Noi venim
Și-ți dorim:
Sănătate,
Jumătate,
Dolofeni,
Bani!

— «Astea, firește, o să-l recompenseze pentru pierderea celei mai prețioase dintre colaborările la revista, de care e mândru. Căci e singura revistă săptămână, care duse mai departe curentul pornit de dl Iorga la «Sămănătorul», al cărui cioclu a declarat că nu și-a apreciat nici odată colaborării»

«Omul» și-a uitat necazul. Zîmbește mefistofelic. Odată se hotărâse el să lungească zilele «Sămănătorului». Dar, când a dat cu ochii de proza lui Scurtu, a plecat, înțelegând că nimica nu mai poate fi salvat. A plecat ca să nu-i rămână pe conștiință păcatul de a fi asistat la moartea rușinoasă a celui mai entuziast «Sămănător» de idei măntuitoare.

«Ci că «doftorul» s'a dus la Arad să asiste la nașterea noului ziar. Cu așa moașe, nu știu zău câte zile va avea copilul.

Orchestra cântă înainte. Imprejurul nostru e atâta veselie, atâta voce bună. Și noi așteptăm noul an cu aceeaș părere de rău, că sântem departe de cei dragi ai noștri. Glumele sânt brodate pe acelaș fond de durere, pe care vrem s'o ascundem sub haina risului. Și în timp ce Postumus povestește cum a reușit să stabilească adevărata etimologie a cuvântului «străin» lămpile se sting. Ciasul bate douăsprăzece. Un ura năpraznic pornește din mii de piepturi. Câțiva cheflii încep să sumuțe noului an ca unui copil mic și orchestra începe Deșteaptă-te Române.

— De, mă. Și ne găsi noul an tot singuri. Tot burlaci și «Omul» bea păharul până în fund.

Dar în literatură ce surprize ne va aduce anul acesta? În politică ne-a adus schimbarea guvernului și declarația dlui Carp că țărani cu o proprietate până la șase hectare vor fi scutiți de impozitul funciar. O surpriză plăcută, mai ales când se știe că dl Carp face ceiașe promise. În modă, noul an a scăpat pe bietul cel slab de rochiile împiedecate și probabil îl va salva și de pălăriile cu bordurile mai mari decât umbrelele. Dar în literatură? Până acum nimica nouă afară de volumul dlui Gârleanu și de cel anunțat de dl Goga în scrisoarea lui cătră dl Aurel C. Popovici.

Se pot face însă prognoșticiuri. Dl Dragomirescu a renunțat la conducerea «Convorbirilor Critice», pe cari le va trece probabil sub direcția unui tânăr scriitor din jurul d-sale, rămânând ca profesorul de estetică dela facultatea din București să fie mai mult conducătorul moral al revistei, lansatorul ideilor, pentru triumful cărora vor avea să lupte soldații grupați până acum în jurul d-sale: Dragoslav, Măndru, Fisența și alte valori. Cum se va prezenta revista sub noua ei direcție vom vedea

Dl Boteni, speră să redeștepte vechiul entuziasm dela «Sămănătorul», reușind să grupeze în jurul «Căminului nostru» câțiva dintre colaboratorii răposatei reviste.

Alte publicații noi literare nu se anunță. O nouă revistă politică va apare însă sub conducerea dlui C. Banu, deputat și profesor.

În colo lucrurile vor merge ca și în trecut. Aceiaș sete de glorie, aceiaș reclamă la unii, aceiaș modestie la alții. Dl Stamatiad va continua probabil cu stăruințele de a dovedi că el are dreptul să și pună mai întâi numele pe coperta piesei de teatru «Femeile ciudate» și toți eiusdem farinae vor continua admirația reciprocă, în timp ce critica severă va opera ca într'un institut de direcție.

Și odată cu îngroparea noului an, par a se uita și o parte din lucrurile bune hărăzite de el. Așa sântem noi, deși ni se zice că »finem minte«. Uite, de pildă, ce repede am uitat de Români din Serbia, despre cari chiar acum d-nii Ciuglea și Vilsan prepară o monografie. Astă-vară, cu ocazia interzicerii acestora de a mai călători la frații obișnuiți de sub oblăduirea sârbească, ziarele au amintit că numărul Românilor din Serbia trece de patru sute de mii, că ar trebui să se facă ceva pentru acești frați, pe cari li amenință dezoanaționalizarea. S'a arătat atunci cu câtă stăruință lucrează popimea să bească pentru a înăbuși conștiința națională a unui întreg popor. S'au ridicat chiar proteste în contra felului cum autoritățile sârbești au procedat față de cei doi tineri cercetători ai datinilor și comorilor sufletesti ale Românilor din Serbia.

A fost însă un foc de paie, care s'a stins foarte repede. Și zilele acestea ministrul de externe al Serbiei a fost la București. Opinia publică românească a uitat însă că el a venit dintr'o țară, în care mii de frați de-ai noștri gem în întuneric, unde autoritățile tind să întrecă în energie pe simpatcii jandarmii unguri. S'au uitat toate. S'a uitat că sfințele cărți din bisericile românești au fost arse, că acolo este interzisă boțezarea nouilor născuți cu nume românești.

Și, în onoarea lui Mi'ovanovici s'a dat un banchet, ca'n onoarea unui prieten. Un banchet, la care au asistat și personalități marcante ale vieții publice din România. Era cred timpul de a-i se atrage ministrului sârb atenția asupra celor ce se petrec cu Români din țara sa. Nu-mai astfel își avea rost banchetul.

Correspondent.

Viata în Apus.

In jurul candidaturii d-nei Curie. — Suprimarea împărțitorului de prospecte. — Nebunia armelor de foc. — Aniversara morții lui Verlaine. — Eroina lui Flaubert. — Parisul după sărbători.

Paris, 10 Ianuarie 1911.

Nu pot spune că parizianii așteaptă cu nerăbdare verdictul Academiei adunată în ședințe solemne de vre-o câte-va zile încoace și chemată să statueze asupra candidaturii d-nei Curie; nu, parizienii nu sunt nerăbdători să cunoască soarta ce se pregătește marelui fizician, fiind-că o știu de mai înainte: D-na Curie nu va fi aleasă membră a Institutului...

Suntem în fața unei probleme de cea mai adâncă însemnătate în chestiunea feminismului. E vorba să se hotărască dacă feminismul va putea să-și urmeze netulburat calea cuceririlor în viața socială sau nu. Până acum Franța a dat femeilor cel mai larg sprijin ce-i putea da. Intrarea d-nei Curie în institut, ar însemna însă recunoașterea unei perfecte egalități a femeii și dreptul ei de a pătrunde în toate ramificațiunile sociale, adică puțința de a se înălța la același rând, ca bărbații, în toate privințele. Ori, dacă s'ar alege d-na Curie, nimeni n'ar avea dreptul să mai protesteze în cazul când femeile vor voi să se aleagă deputați și chiar miniștri.

Francezii, ca niște oameni galanți ce sunt, au adunat un volum de pretexte admirabile, ca să explice refuzul cel opun cererii »cele mai mari fizicene a epocii« după cum o numesc mulți, foarte mulți oameni de seamă pe d-na Curie. Francezii jură sus și tare că descoperitoarea radiului este o femeie de geniu, cea ce ar fi și greu de contestat. Dar tocmai faptul că distinsa savantă înseamnă așa de mult în lumea științifică, le crează datoria de a o respinge dela Institut. D-na Curie merită această consacrare, de acord; dar femeile de geniu sunt așa de rare!... Și mâne, Academia va fi năvălită de o sumedenie de femei, cari

departe de a avea geniu, se vor crede în drept a fi alese și ele, dat fiind precedentul creat de o admitere eventuală a d-nei Curie.

Apoi adversarii acestei candidaturi o mângâie pe candidată șoptindu-i că meritul ei este recunoscut în lumea întreagă. Și nu are nevoie de titlul de academiciană ca să fie venerată de oamenii de știință. Eu nu știu, ce crede dna Curie de toate aceste consolări galante; părerea mea însă este că ar renunța bucuros la ele dacă în jurul numelui ei celebru ar putea adauga magica formală: »membră a Institutului.«

* * *

În curând parizienii vor fi lipsiți de un tip pitoresc al marelui oraș, pe care sunt obișnuiți să-l întâlnească la ori ce pas, și care face parte, ca să zicem așa, din trotuarele Parisului. Este vorba de împărțitorul de afișe, de familiarul individ, care pe vreme frumoasă, pe ploae ori pe ger, ne pândește pe la colțurile de stradă și cu o plecaciune automată, cu un zîmbet stereotip și sfâșietor pe chipul lui zbârcit de mizerie, ne strecoară în mână hârtuța albă, galbenă sau roșie, cu numele cutărui restaurant efin, a cutărui dentist ce scoate măselele fără dureri. Sau a cizmarului »celui mai ieftin din Paris.«

Da, e vorba de acest tip să fie desființat din pricină de salubritate. Edili s'au hotărât să suprimă îngrămădeala de hârtii multicolore pe cari trecătorul le lasă să cadă pe trotuare, de cele mai multe ori fără să-și arunce ochii pe dânsule. Ele se leagănă câteva clipe în vânt, apoi se aștern pe jos, resemnate și triste, ca frunzele de toamnă. Și pietrele străzilor sunt toate acoperite de aceste biete reclame banale, distribuite de muritori de foame, parizienilor nepăsători și grăbiți.

Împărțitorii de afișe vor fi așa dar desființați. Nu-i vom mai întâlni în mijlocul brumei iernatice, sgribulați în hănuțele lor subțiri, cu legendara șapcă pe cap și cu bietele lor mâni roșii și crăpate de ger. Nu-i vom mai vedea stând pe același petic de trotuar ceasuri lungi și dureroase, din zori și până în amurg, cu pachetul de hârtii la subsuori. Zâmbetul lor trist ne va lipsi — și Parisul va pierde unul din tipii lui cei mai pitorești.

*

Hotărât lucru: viața devine din zi în zi mai nesigură în Paris. Te scoli de dimineață cu sufletul voios, ieși liniștit pe stradă, ca un om cu conștiința ușoară, te așezi la o masă de cafea sau de birt, fără să ai habar că moartea te paște în umbră... Dar nu în umbră, ci în plină zi. Căci, fără să fi făcut rău nimănui, fără să numeri un singur dușman printre cunoștințele tale, te pomenesti cu un glonte de revolver, tras de un nebun, curmându-ți pe loc firul zilelor, cari altfel ar fi fost frumoase și senine.

Așa i-s'a întâmplat zilele trecute bietului Regnard, fost actor de talent și unul din cei mai populari comedieni ai Parisului. S'a dus omul să-și ia liniștit dejunul la un birt. Vecinul său de masă, la o glumă inocentă a artistului, a scos revolverul și nici una nici două a tras în el. Notați că acești doi oameni pe cari destinul i-a însemnat cu pecetea sa infernală, nu se văzuseră nici odată până atunci; și mai notați încă, că nici o ceartă n'a avut loc între ei. Asasinul a tras cu revolverul fiindcă în sufletul său pervers urla vântul crimei, și mai ales fiindcă a avut un revolver încărcat în buzunar... Atât de drept este că crima e un gest!...

Bietul Regnard a murit după trei zile de agonie atroce, nevoind să creadă că a fost ucis mișelește de un necunoscut căruia nu-i făcuse nici un rău. Atât de fulgerătoare și neașteptată a fost mișcarea. La rândul său, criminalul se întreabă și el cum i-a venit să apese cu degetul pe tragicul omorător. »Mi-a

venit ca o nebunie și n'am știut ce fac« — a mărturisit el. Dacă n'ar fi avut o armă la dânsul nu s'ar fi întâmplat nimic. Năpăreei trebuie smuls veninul — și parizienilor le trebuie oprit să poarte arme la dânsii.

Cum rămâne însă cu apașii de cari trebuie să te aperi?

Dumineca trecută a avut loc a cinsprezecea aniversare dela moartea dulcelui Verlaine. Pe mormântul său, din cimitirul Batignolles, s'au depus multe flori și s'au rostit multe cuvinte pioase. Serbarea a avut loc cu o solemnitate cu atât mai mare, cu cât trista aventură a lui Georges Verlaine, fiul poetului și umilul slujbaş al trenului subpământean era încă în mîntea tuturor.

Cu acest prilej ziarele pariziane au amintit cele din urmă clipe ale fermecătorului cântăreț al »Întelepciunii« (Sagesse), pe un pat de spital, într'o atmosferă searbădă și banală. Bietul marele Verlaine! Am mai scris eu în coloanele »Tribunei« că sunt oameni născuți fără noroc — și Verlaine era printre aceștia — pe cari destinul îi lovește până în posteritatea lor. E totuși un sentiment de adâncă și durioasă pietate, și o mângâiere, să-ți scalzi duhul în amintirea blândă a artiștilor nefericiți ale căror opere și viață toarnă par'că un balsam pe sufletele noastre, stripizite de banalitatea plată și crudă a vieții de toate zilele, a ferocei lupte pentru trai.

Și aceasta este de sigur sentimentul care împinge de vre-o săptămână încoace pe parizieni să viziteze și orașelul Ry, lângă Rouen, unde s'au scurs viața obidită a Doamnei Bovary, pe care Flaubert a prins-o în fraze atât de armonioase.

Căci Flaubert e tipul romancierului, nu realist ci documentar. Dna Bovary a trăit și suferit, așa cum ne-a descris-o el; numai că maestrul a eternizat această viață nefericită prin focul neperitor al artei. Dna Bovary a existat, sub un alt nume, și Charles Bovary a existat de asemenea, precum și caraghiosul farmacist Homais... Corespondentul »Tribunei« a vorbit zilele trecute, în orașelul Ry, cu un bătrîn simpatic, pe care Flaubert ni-l arată în romanul său sub trăsăturile tînărului cântăreț bisericesc. El mi-a povestit multe despre biata Albertine — Veronique Bovary — adevăratul nume al doamnei Bovary, al cărei mormânt l-am vizitat împreună și ale cărei aventuri ar fi rămas obscure, de-a cărei existențe nu s'ar ocupa nimeni, dacă maestrul nu ar fi făcut-o nemuritoare în cel mai perfect roman al literaturii mondiale.

Sântem cu câteva zile după anul-nou... Din atâta lumină, din atâta mișcare, din atâtea pregătiri făcute și pornite cu emoțiune — ce a mai rămas? Nu mai vezi fețele animate de acum o săptămână ce străbăteau bulevardele Parisului într'un murmur de sărbătoare voioasă. Vitrinele s'au rărit; unde de lumină electrică se scurgea încă într'o cascadă uluitoare pe grămada de perle, de opaluri, de diamante prinse ca din sbor în verigile de aur; jucăriile zâmbesc mereu în dosul geamurilor, mătăsurile foșnesc încă prin magazine, Parisul e tot sgomotos — dar farmecul sărbătorilor care, timp de câte-va zile a pierit nevăzut s'a retras.

Trăim într'un an nou. Pe cel vechiu l-am uitat de parcă n'a fost niciodată. L-a înghițit prăpastia trecutului. Și ce a fost el, dacă nu un punct în scurgerea domoală dar neîncetată a vremii?... Și ziua de anul nou, ce a fost ea, dacă nu un pretext de calendar, născocit de oameni. Ca să întretae monotonia zilelor neschimbate? Căci zilele nu se schimbă nici odată, ci noi, bietii, ne schimbăm, îmbătrânim cu fiecă clipă... De-aceia ne creiăm iluzia unui an nou, ca să ne micșorăm durerea ce ne-ar strânge inima la gândul că ne-am apro-

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Plata Széchenyi 47)

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco la ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

piat cu încă un trei sute șasezeci și cinci de zile de haosul liniștei eterne...

Ori-cum ar fi iluzia e frumoasă. Bunăoară, privesc Parisul după sărbători... îi lipsește ceva. O tristeță neînțeleasă, o descurajare par'că se citește pe chipurile miilor de trecători... Ei își dau seamă că le lipsește *iluzia*... iluzia pe care e creiază omul cu orice prilej, și pe care vom desgropa-o iarăș cu ocazia unui an nou viitor...

C. R. B.

Din străinătate.

Politica externă a Franței. În numărul nostru de azi am dat un scurt rezumat al ședinței dela 12 Ianuarie a Camerei deputaților, în care s'a început discuția bugetului extraordinar, cerut de guvern »pentru dezvoltarea armatei marinei, spre a se asigura Franței un rol demn de dânsa și de a se întări alianțele și prietenii Franței, spre a se evita dispersiunea eforturilor ce apasă încă asupra Europei«...

Dăm astăzi un rezumat mai lung al discursului rostit de ministrul de externe Pichon asupra politicii externe a Franței.

Ministrul de externe răspunzând oratorilor, declară că nimic nu s'a petrecut în Europa de natură a modifica în vre-o măsură oarecare amicițiile și alianțele Franței. Acțiunea noastră în Maroc, a zis dl Pichon, a fost necesară, utilă și binefăcătoare și s'a făcut în comun acord cu Spania cu care sântem legați prin acorduri speciale, particulare care au dat dovada tăriei lor. Dl Pichon expune apoi atitudinea Franței față de celelalte puteri; declară că Cretanii au fost aceia cari prin imprudențe și greșeli au obligat puterile protectoare care le promisese menținerea statului-quo după evacuare, a le da indicațiuni.

În cece privește relațiunile cu Anglia ministrul declară că sub domnia regelui George politica de înțelegere va continua ca și sub regele Eduard, a cărui memorie trebuie să rămână scumpă Franței. (Apl.) Întru cât privește Austria, ea n'are interese opuse cu ale noastre, deși aparține unui alt sistem de alianțe, n'avem ai fi adversari de vreme ce urmărim numai o politică de pace. Dl Pichon expune apoi cum s'a efectuat anexarea Bosniei și Herțegovinei: țara era supusă protectoratului Austriei de tratatul de Berlin, când s'a făcut anexarea; Rusia, care la început a protestat, a încheiat în cele din urmă un acord cu Austria, și în sfârșit puterile semnatare ale tratatului din Berlin și-au dat adesiunea la anexare. De altfel Rusia a știut la acea epocă că nu poate pune la îndoială concursul nostru în aceste circumstanțe.

Tripla alianță a avut pentru menținerea păcii o acțiune decisivă căreia îi se aduce uneori omagiu în străinătate și pe care ministrul declară că e dator să o proclame și în parlamentul Franței.

Cu Rusia alianța este mai fermă și mai vie ca nici odată. Insuș dl Bethmann Hollweg a declarat categoric, spre a preveni exagerări, că înțelegerea din Potsdam se rezumă în următoarele: din nou s'a precizat că nici una din cele două țări, Germania și Rusia, nu va intra în combinațiuni concepute în spirit de agresiune reciprocă, astfel că această înțelegere este o nouă garanție din cele mai solide pentru pacea generală, cu atât mai mult, cu cât s'a stipulat că nici o atingere nu va fi adusă statului-quo din orient și din Balcani. Nu ne putem simți atinși de acest acord, precum nici Rusia nu s'a simțit atinsă în urma acordului franco-german.

La discuția din 15 Ianuarie asupra bugetului afacerilor din afară, ministrul de externe, d. Pichon a fost nevoit să dea mai multe lămuriri, referitoare la politica din afară a Franței.

A accentuat că Franța tinde la întărirea prieteniei și cu statele din Asia, având principiul menținerii păcii universale. — Cu Japonia s'a încheiat un contract, care a contribuit mult la apianarea neînțelegerilor ivite ulterior între Rusia și Japonia.

Relațiile Franței cu China sânt de-asemenea amicale.

Tot astfel a urmat față de Persia, unde Rusia și Anglia au interese comune, a căror redigare însemnează prosperitatea Persiei.

Guvernul va menținea și pe mai departe politica urmată față de Turcia și față de celelalte state din răsărit, penitru că trebuie să se accentueze, că Franța nu poate rămânea indiferentă la tendința spre libertate și înaintare a popoarelor. Se știe doar că guvernul francez a salutat între cei doi, revoluția din Turcia și Persia.

Răspunzând la moțiunea dlui Jaurés, referitoare la aderarea Franței la inițiativa luată de Statele-Unite, pentru înființarea unui juriu internațional, — ministrul a zis, că Franța nu poate adera deocamdată la această inițiativă, de oarece nu poate admite ca acest juriu să aducă sentințe în chestiile de existență și de demnitate ale statului. Nu este contra acestui principiu cece arată de altfel și încheierea unui contract în sensul moțiunii Statelor-Unite, cu guvernul din Danemarca.

La chestia marocană, dl Pichon a spus, că evacuarea ținuturilor ocupate încă nu se poate face, fiindcă acțiunea marocană este una cu prestigiul statului și-ar însemna în timpul de acum, sacrificarea intereselor franceze.

La încheierea discuției, deputatul Charles Benoist, a adresat o interpelare ministrului cu privire la tipărirea documentelor războiului din 1870, la o firmă germană.

Ministrul a răspuns că a dat lămuriri înaintea comisiei bugetare. Deputatul Emil Constant propune vot de blam ministrului pentru acest lucru.

Președintele cabinetului d. Briand respinge în numele guvernului propunerea și rugând Camera să treacă la ordinea zilei.

Cu 346 voturi Camera primi propunerea ministrului-președinte, încheiându-se apoi discuția în general asupra bugetului.

O anchetă în comitatul Hunedoarei.

— Caleidoscopul administrației noastre. —

Ziarele ungurești publică un raport despre abuzurile autorităților administrative din comitatul Hunedoarei și în câteva trăsături bine încondeiate ne prezintă pe toți slujbașii în mâna căror a fost soartea locuitorilor din acest comitat. În tâmplările de aici sânt tipice pentru întreagă viața administrativă din Ungaria, mai ales în regiunile locuite de naționalități, unde slujbașii sânt recrutați partea cea mai mare dintre naufragiații vieții sau în cazul cel mai rău, din oameni lipsiți de scrupul și fără cea mai palidă conștiință de datorie. Acești oameni în loc să-și plinească chemarea, îndreptând relele din jurul lor, își trec timpul în chefuri și joc de cărți, lăsând slujba și plânsorile norodului în grija sfinților.

De cele mai multe ori însă destrăbălările acestea duc pe calea pierzării și au drept urmare abuzuri de lege și înstrăinarea banului public.

Actuala situația din Petrușeni ne dă ca mai dureroasă dovadă despre nivelul moral al oamenilor puși de stăpânire să conducă trebile din comitate. Căci ar trebui să fim prea curați cu inima închipuindu-ne că acest triumvirat, prototip administrativ, ar fi singura apariție bolnavă în organismul vieții acestui stat și că matrapazlăcurile lui nu bântue și în alte părți ale țării. Pretutindeni acelaș spirit, doar alți oameni, înhăitați însă la aceleaș mici interese de gașcă.

În județul Hunedoara abuzurile au ajuns atât de departe încât au încăput la cunoștința ministrului de interne, care văzând neputința subprefectului față de ciracii săi, a trimis în comitatul Hunedoarei o comisie de cinci membrii, cari să cerceteze cu dinadinsul păcatele celor slabi de înțeles și întrucât se poate să stărpească răul din rădăcină. Pe la începutul lunii acesteia comisia a și sosit la Deva și rezultatul certărilor a fost, că căpitanul orașului, Tóth, se va retrage din slujbă și va fi dat în judecată, iar economul și controlorul spităului public au fost suspendați din slujbe și contra lor s'a pornit cel mai sever disciplinar.

După curățirea acestor infecții ale vieții publice din comitatul Hunedoarei comisia a plecat în josul țării, la Petrușeni și rezultatul a trezit o adevărată consternație. Se așteaptă desvăluirii adevărate, ce privește abuzurile slujbașilor încunjurați până acum de taina și atotputernicia legii; îndeosebi la Oraștie unde aerul așteaptă de mult o curățire, vestea primenirii a fost primită cu un râsuflu de ușurare.

Pretura din Petrușeni.

Asupra celor ce urmează dăm cuvânt raportorului gazetei din chestiune: Pretorele plășii e Vasile Ianza. Bine situat, și materialicește om independent, ofițier conștiințos și iubit de toată lumea. A lucrat mult pentru propășirea acestui oraș montan. Al lui e colonia Ianza, care e despărțită de cealaltă parte a orașului printr'un pârâu. Tot el a edificat, pe cheltuiala sa, un pod de beton peste pârâul acesta, care a costat 34 mii coroane, făcând astfel ca terenul coloniei să poată fi locuit. Azi valoarea lui se urcă la peste 600 mii coroane.

Pretorele e cel mai de samă și poate și cel mai conștiințos slujbaș al oficiului ce împlinește **Domni** subretori însă **Tribusz** și **Barna** chefuiesc, amândoi joacă cărți și tot amândoi nu-și văd de slujbă. Orel de slujbă te împlinec numai odată în săptămână, de multe ori în a nu vin la cancelarie cu săptămâna de capăt. Amândoi sânt raportori în chestii de delate și contravenții, dar desbaterea cauzelor de acest soi e lăsată în grija unui copist fără nici o calificare juridică. În vreme de șapte ani 120 de acte s'au prescris, din cauză că nu s'a fixat întrînsele termen de desbatere. Pretorele, care i om pașnic și așezat, văzând că nu se mai isprăvește, i-a îndrumat cu vorba, pe urmă și în scris, ca să vină regulat la cancelarie. Dar subalternii își băteau joc de ordinele cinstite ale pretorelui, pînă cînd acesta sa văzut silit să facă arătare la prefectul Pogány din Deva.

Acesta însă n'a luat raportul în serios și n'a făcut cercetare, dar după ce a sosit comisia ministrului de externe prefectul s'a îndurat și el și a trimis la Petrușeni un notar dela comitat, în tovărășia unui practicant, cari împreună să facă o anchetă la pretură. Miercuri și Joi toată ziua a decurs ancheta și în protocolul dresat sînt amintite cu numele toate abuzurile descoperite.

Un reprezentant al legii.

În comuna Vulcan aparținătoare plășii Petrușeni e comisar de poliție unul Iosif U.k. Omul acesta tratează pe toată lumea într'un mod nepomenit de brusc și împilă și asuprește ca un hain, mai ales pe negustorii țărgului, căror într'un rînd le-a confiscat un mare transport de spirt de încălzit, sub cuvânt că după o ordinațiune ministerială din 1872, acesta ar conținea otravă.

Cei cari îndrăsnneau să se opună erau puși simplu la răcoare și actele existente dovedesc că comisarul a arestat cu dela sine putere pe 8 oameni, iar pe unul l-a ținut în temniță cinci zile încheiate, pentru un lucru din pricina căruia în altă parte îi dictau o amendă de cel mult 5 cor. Odată a dat în stradă pe toți mușterii dintr'un birt, numai fiindcă așa-i plăcea mării sale. Dar ademenit de reușita primei încercări, a doua oară și-a dat de om căci niște ingineri cu cari se obrăznicise i-au tras o sfântă de trînteală de a zăcut pe dungă.

Dar domnul Uik mai avea și bunul obicei de încasa dela fiecare arestant câte 30 de fileri la zi. În baza cărei legi dumnealui știe? Ce se făceau taxele încasate vom vedea mai la vale.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadru gratuit.

Noaptea de chefuri și stos.

La hotelul Procop este o cameră unde nopți de-a rândul decurg cele mai hazardate jocuri de cărți, Măcaș, Farbe, și o specialitate a comitatului: *Carametri*, poate cel mai hazard dintre toate jocurile. Și toate acestea sub proteguitoarele auspicii ale comisariatului, care ține bancul.

Mai avea și un prieten de operații, pe un sergent de jandarmi reformat, care era sufletul tuturor abuzurilor. Machinațiunile păcătoase au decurs până când a prins de veste că vine comisia și prevăzând ce-l așteaptă și-a dat demisia.

După aceste desvăliri de senzație, nici unul dintre ziarele din capitală n'a dat amănunte și cauza ar fi după cât anunță o telegramă din Budapesta, că corespondentul acestor ziare e elia economul spitalului, dat în judecată. Asupra lui și-a căpitanului de poliție din Deva s'a adevărit că au delapidat bani publici și-au falsificat protocoalele.

Ziarele de seară aduc o declarație a prefectului în care se spune că vina abuzurilor îi revine în mare parte suprefectului care n'a anchetat niciodată oficiile subalterne, și de șapte ani încheiați nu s'a folosit de dreptul său de control.

Iată un tablou de civilizație în centrul Europei și în veacul al douăzecilea.

Matineu cu jocuri naționale.

— În hotelul „Crucea albă”. —

Atragem atențiunea tuturor asupra »Matineului«, ce va avea loc în ziua de Bobotează, 19 Ianuarie n., în sala hotelului »Crucea Albă« din Arad.

La acest matineu, aranjat de comitetul domnișoarelor a »Reuniunii femeilor române din Arad și provincie« în beneficiul edificării școlii de fete din Arad, — se vor juca frumoasele noastre jocuri naționale »Hora«, »Chindia« și »Hațegana«.

Indoesebi rugăm cărturarii noștri din provincie să atragă atenția țărânimii noastre asupra acestor jocuri, îndemnându-i să vină la matineu, pentru a se desfăta în frumuseța acestor jocuri atât de puțin cunoscute la noi.

Inceputul matineului la orele 5 d. a.
Programul complet e următorul:

1. a) Moskowsky Valse (cântate la pian de b) Doine naționale (dna Hort. Velici).
2. Eliade Rădulescu »Sburătorul« legendă recitată de dna Marilina Bocu.
3. a) Bizet »Habanera« din »Carmen«
b) Dima »Mândruțo de demult« cântate de D-ra Florica Cioran.
c) G. Șorban »Insuramăși, insuramăși«
4. »Cine-i Nuhâm: monolog de T. D. Speranția zis de dl Const. Cehan.
5. Jocuri românești:

juocate de D-șoarele Aurica Burdan, Florica Crișan, Livia Dimitrescu, Anicuța C. Pop, Georgina Pop, Zenuța Popovici, Angela Radovan, Stela Suci, Mărioara Trailescu, Vioreca Ursu, Livia Vașan.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 17 Ianuarie n. 1911.

Pentru incendiarii din Hunedoara.

Apelul nostru în favorul fraților năpăstuiți din Rușor și Baieșd, cari în urma unui groaznic incendiu au rămas fără adăpost, găsește răsunset în cercurile românești.

Azi am mai primit următoarele sume.

Roman R. Ciorogariu . . .	10 cor.
Dr. Aurel Damian.	10 »
Petru Truția	10 »
Traian Vașianu	10 »
Suma de până aci	287 »

Total 327 cor.

— Meseriașii români pentru școala de fete din Arad. Dna Letiția Oncu, președinta »Reuniunii femeilor române din Arad și provincie« a primit din partea meseriașilor români din Arad următoarea scrisoare:

Mult St. Doamnă,

Tinerii meseriași români din loc am aranjat în 8 Ianuarie n. o petrecere în favorul »Școlii de fete din loc«. Din venitul curat s'a votat pentru Școala de fete suma de cor. 50 pe care Vă rugăm să o primiți din partea noastră.

Cu stimă

Comitetul aranjator.

— Dl I. L. Caragiale, distinsul nostru novelist și autor dramatic, a trimis din Berlin, unde petrece de mai multă vreme, ziarelor noastre o călduroasă felicitare de anul nou... De altminteri putem anunța că dl Caragiale pregătește o surpriză plăcută pentru cititorii »Tribunei«.

— Decorarea d-lui Paul. Regele Carol a decorat pe dl Augustin Paul, secretar la consulatul general român din Budapesta, cu ordinul »Coroana României«.

— Aurel Vlaicu acasă. Din Orăștie ni-se scrie: Simpaticul nostru inventator și sburător, inginerul Aurel Vlaicu a sosit Sâmbătă, în ziua de anul-nou la Orăștie și însoțit de d-nii Dr. Aurel Vlad și Dr. Romul Boca și-a cercetat, pentru întâia dată dela succesele obținute la București, pe părinții săi din comuna învecinată Biniști. Scena revederii cu tatăl său, Dumitru Vlaicu, țaran fruntaș, a fost înduioșătoare.

În aceeași seară societatea românească din Orăștie s'a întrunit la hotelul »Central« și a sărbătorit pe aviatorul și fala neamului nostru. În cursul acestei săptămâni cinematograful din sala »Transilvania« va reproduce în proiecțiuni zborurile lui Vlaicu dela Cotroceni la Chitila.

— Dela »Asociațiune«. Și-au mai rescumpărat felicitările de Anul anul în scopul înzestrării Muzeului național următorii generoși domni, cărora le exprimăm mulțumita comitetului central: Gheorghe Pop de Băsești, Băsești 20 coroane. Ioan A. de Preda, avocat Sibiu (ca răscumpărare a felicitărilor de Anul-nou și de ziua onomastică sf. Ioan) 20 coroane. Ioanichie Neagoe, preot dir. de bancă, Romanpetre 10 cor., d-șoara Icsnia Borca, Romanpetre, George Vlăssa, preot militar i. p. Inoc. câte 5 cor., Romul Furdui, protopop, Câmpeni 4 cor., Ioan Urziceanu notar i. p. Corbu, Moise Brumboiu, preot în Tobanul-vechi, Aron Lupean, oficial militar i. p. Sibiu, Adreian Vodă, protopop-paroh în Ormenișul de câmpie, Mihail Iltu, inginer silvic în Arad câte 3 coroane. Alexandrina Iarca, Rășinar, Alex. Ador funct. Albina Sibiu câte 2 coroane.

Virgil Olariu, avocat, Deva, 10 cor. Dr. Enea Draia, avocat. Murășoșorhei, 10 c. Ioan

Vătășan, inspector al filialelor și agenturilor »Albinei«, Sibiu, (și ca răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică, sf. Ioan) 10 c. Dr. Ioan Dordea, avocat Ocna-Sibiului, 5 c. Vasile Nica, proprietar, Someșodorhei. 5 cor. Ioan Popescu, Maroshéviz, 4 c. Dănilă Muntean, notar, Murășuioara, 4 c. Ioan Lemény, Bonțiu. 3 c. Pompiliu Burz, dirigentul filialei »Sentinela«, Végsszentmihály, 2 c. Aurel Cosciuc, conferențiarul agronomic al Asociațiunii Sibiu, 2 c. Panta Ardelean, Végsszentmihály. 1 c. Total 139 c. Consemnarea precedentă 252 c. Laolaltă 391 c. Sibiu, 16 Ianuarie 1911.

Biroul Asociațiunii.

— Edgar Boulanger despre Români. În Revista Democrației Române, No. 41, se dă traducerea celor câteva pagini pe cari francezul Edgar Boulanger la consacra României în descrierea călătoriei pe care a făcut-o în Orient în anul 1888. Din paginile aceste respiră o notă de extremă superficialitate, cu toate acestea însă ele nu sînt lipsite de interes. Iată câteva din aprecierile sale:

«Nimic nu e mai trist decît cîmpurile României, după culesul cerealelor. Nici păduri, nici cea mai mică urmă de verdeață. Aceste orizonturi sarbede și pămîntul galben și ars de soare — o adevărată pustie — îți dau idei triste.

Trebuie să mergi la București, că să găsești grădini, delicioase într'adevăr. Acest oraș oriental cu case mici, cu un etaj și foarte adesea și fără acesta, e un boschet mare. Pentru o populație de mijloc (220 000 locuitori) el are aproape 34 kilometri împrejur; partea întărită a Parisului nu are atîta întindere și totuși numără 2 milioane și jumătate de suflete...

Aci ai deosebită plăcere de a vedea o sumă de uniforme franceze, de la chipiul francez pînă la pantalonii cu lampaș roș al artileriei noastre...

În viața mea n'am făcut o călătorie mai grozavă ca cea la Iași. Imposibil să dormi. Vagoanele românești tăiate în două printr'un coridor la mijloc, nu îți dau voie să te întinzi. Opriri nesfîrșite la fiecare stațiune. Oare e pentru ca să schimbi trenul?

Nici de cum. Așteptați. numai pentru plăcerea de a aștepta și de a lua »ceva la bufet«. »Limba românească nu se înțelege aproape de loc« — cu toată originea ei latină și înrudirea cu limba noastră.

Multe terminări în ul, care, pentru un Francez nou venit au efectul unei deghizări de carnaval. De ce oare nu se suprimă terminațiile acestea — idiomul fiind de abia în formațiune?

Teatru, telegraful, redactorul, articolul, prefectul, generalul, inspectorul, etc. se înțelege foarte bine că vor să fie théâtre, télégraphe, etc., de ce deci să se schimonosească cuvintele franțuzești?...

»Armata românească, numeroasă azi (200.000 oameni) s'a luptat cu vitejie în războiul dela 1877; și după cum se povestește, chiar ea ar fi hotărît victoria. Desigur că această armată ar fi un factor important într'un conflict austro-rus«.

— Proces monstru. Tribunalul din Maramurăș a adus sentință zilele acestea în procesul intentat contra mai multor sute de țărani ruteni, din comuna Hust, inculpați pentru crima violenței contra autorităților și particularităților. Luându-se în vedere durata acestui proces, care a ținut o săptămână întreagă, precum și numărul cel mare al acuzațiilor tribunalul s'a transportat la fața locului.

Substratul acestui proces este următorul: În anul 1909 țărani ruteni din Hust s'au răsculat pentru că pe baza unei învoielii procesuale, expropriindu-se din pășunea comună de 1141 holde, 41 de holde pentru fondul școlar și fondul preoțesc, noii proprietari au aflat consult să canalizeze această parte, spre a îmbunătăți întru câteva pămîntul. Țărani crezând că aici se ascunde ceva șiretlic, au eșit cu mic cu mare la fața locului, înarmați cu sape și lopeți și au început să astupe canalele săpate, cîntînd în tot timpul cîntece de morți.

A doua zi prim-pretorele aflînd cele întâmplare a citat pe toți făptuitorii, pentru ascultare la oficiul său, dînd totodată ordin jandarmilor să aresteze pe capii și autorii intelectuali al acestei transgresiuni. — Jandarmii conform ordinului dat au arestat pe 17 inși, — prin ceea-ce însă a iritat și mai mult poporul, care a năvălit spre casa comunală, ca să elibereze pe cei arestați.

Văzînd situația penibilă cari s'a creat prin arestare, prim-pretorele a amînat ascultarea pe ziua următoare, cerînd ajutor grabnic dela comanda militară, pentru menținerea ordinii.

Vărosmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghiere medicală continuă (constantă). — Telefon 88-99. Birou-central, stabiliment medical Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29. Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. 3-5 p. m. Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

Ascultarea a durat o săptămână. Aproape toți inculpații au recunoscut vina, declarând însă că au astupat canalurile crezând că li se va lua pășunea.

Tribunalul luând în considerare împrejurările atenuate a osândit numai 180 de țărani pentru crima violenței contra autorităților și particularilor, — cu închisoare dela 1—2 săptămâni, iar pe cei 17 conducători cu închisoare de 1 lună.

— **Prânz bun** se cașă cu 90 fil. Adresa: **Acad. Eötvös uita 17, ușa 8**

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți**, ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la **Kovács Béla** magazin de modă pentru copii, **Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1**. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincie trimete mostre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

x **Când cumpărați ochelari**, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice **Seelenfreund** din **Cluj-Kolozsvár piața Jókai 2**. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x **1 Litru rum englez** de ananas, cu gust de vanilie și o cutie de tea la o altă **2 coroane**. (Preț de concurență) Teiuri veritabile chineze și rusești de calitate excelentă și pe lingă prețuri foarte ieftine **1 Okgr. 10, 12, 16, 20, 24** fileri. Prăjiturile pentru tea le socotesc în prețul de fabrică aceluia, care și procură dela mine tea și rum. **1 Kgr. sfărături de ciocoladă cor. 2.40—2.60**. Sursa cea mai ieftină și mai bună pentru cumpărarea a orice marfă în bransa aceasta. — **Părul cărunt și mustața căruntă** se vopsesc bine cu vopseana «**IDEAL**» pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul **3 cor.** Se află de vânzare în toată țara la **Fekete Mihály**, droguerie la «**Inger**» în **Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely)**. 2

ECONOMIE.

Viața economică în anul 1910.

De Vasile Osvadă.

II.*)

În politica economică a statului nu s'a făcut nici barem încercări pentru schimbarea ori ameliorarea sistemului practicat până aci. Și în anul încheiat toate acțiunile economice au fost pornite și efectuate sub influența politice de clase, care s'a servit, pentru ascunderea scopurilor sale egoiste, de paravanul fermecat al intoleranței șoviniste și al cadrelor de partide politice. Cu toată grija ce o poartă propiilor lor interese, în anul încheiat n'a putut fi nărușit antagonismul propriu alergătorilor după roade nejustificate și în ă din primele luni ale anului a izbucnit lupta cu toată puterea între **agrari și mercantili**.

Tabăra agrariilor susținută de marii proprietari, cu pornirile lor feudale și cu pretențiile lor de privilegii nejustificate, nici sub raportul economic a fost pornită în luptă de teama că-și va pierde stăpânirea politică, pe care o deține de secol.

Tabăra mercantilor, încurajată de succesele ajuns-se pe terenul geșeftărilor ieftine, stoarse în urma puterii lor capitaliste, n'a putut suferi să fie oprită în drumul ei triumfal «**sui generis**» de curentul democratic, ce credea că nu e departe să stăpânească prin un agrarism sănătos din țară.

Armele și fazele acelei lupte, abia la început, prezintă pentru noi o deosebită importanță, oferindu ne cunoștința temelior subrele și nejustificate, pe care să întemeiază viața din Ungaria sub raportul politice economice.

Numai urmărind aceste faze putem înțelege pentru ce s'a făurit din legătura economică cu Austria — o chestie politică, ori mai corect o politică de partid

Convenția vamală, uniunea economică cu Austria până la banca de emisiune comună — toate au fost discutate sub raport politic și considerațiile economice, singure îndreptățite în aceste chestiuni, au fost sau eliminate sau interpretate în conglăsurire cu vederile partidelor politice, cari și azi să nutresc la Unguri din chestiuni de drept public

În urma astorfel de discuții sterile sub raportul ce ne preocupă am ajuns că în anul 1910 Ungaria a fost guvernată fără budget votat, și toată puterea economică a statului a fost exercitată după bunul plac al șefilor partidului dela putere.

Dealtfel întreg sistemul bugetar ce se practică în Ungaria, atât în gospodăria statului cât și în cea a comitatelor și a comunelor, e o vădită ignorare a controlului public. Lasă că socotelele despre încasările și cheltuielile, ce ar fi să se facă în cadrele bugetelor, de regulă se prezintă și dietii, și conegațiilor și reprezentanțelor comunale abia după 2—3, ori și mai mulți ani, când ajunge iluzorie ori cel puțin academică — ori ce discuție asupra aprobării sau neaprobării acestor socoteli — *deja de mult realizate*.

Așa s'a făcut și în anul trecut, când s'a prezentat dietii bilanțul socotililor de pe anul 1908, prin care s'a învederat că gospodăria aceluia an, deși bugetul respectiv a fost prezentat cu un excedent, s'a încheiat cu un deficit de 52,126.000 cor., datorita publică s'a urcat în 1908 cu 82,594.000 cor., ajungând astfel la suma de 4,803.340.000 coroane!

Din bilanțul anului 1909, prezentat dietii cu 2 săptămâni înainte de încheierea anului 1910, știm că între buget și bilanț e o deosebire de 56,326.000 Coroane în defavorul bugetului.

Bugetul pentru 1910, prezentat la sfârșitul anului, fixează: La intrate (venite) 1,593,821,3F3 Coroane; la ieșite (cheltuieli): 1,893,800,309 Cor. Prin urmare excedent ar fi 21,054 Coroane! În realitate însă bilanțul va lămuri că gospodăria statului și în anul 1910 a fost susținută cu un deficit enorm.

Bugetul pentru 1911, prezentat de guvern la 26 Octomvre. stabilește: Venite de: 1,672,507.129 coroane, cheltuieli de: 1,672,457.592 coroane, prin urmare un excedent bugetar (dar nu de bilanț!) de 49,827 coroane — ca și la o bancă de mână a 20-a din vre-o înfundătură a țării! Și barem de-ar fi real și acest excedent!

În sumele aceste nu sânt cuprinse sumele votate de delegații pentru trebuințele armatei!

Dela 1899 până la 1911 cheltuielile reglementare ale statului au crescut dela 917,570 milioane coroane la 1,492,400 milioane coroane — așa că azi capacitatea de contribuire a cetățenilor e urcată până la ultima potență!

Deocamdată guvernul se ajută prin contractarea de *credite noi*. Astfel de credite a contractat și în 1910 și anume unul de 50 milioane Cor. cu grupul Rotschild în schimbul biletelor de casă cu 4%. Tot cu acest grup a contractat creditul de 112.50 milioane Coroane, nominal, pentru renta de coroane cu 4 proc. Grupul Rotschild a preluat aceste rente cu un curs de 91.59 proc.

După- ce realizarea transacției de credit în sumă de 560 milioane a ezuat în Franța, tot grupul Rotschild a fost mentorul statului, preluând rente în nominal de 250 milioane cu preț de 90%. Restul s'a contractat prin bilete de casă cu un curs de 99.40 procente.

În delegațiile întrunite la 29 Decemvrie bugetul comun a fost stabilit față de anul trecut cu un plus de cheltuieli de 2515 milioane, provenit mai ales din cheltuielile anexării Bosniei și Herțegovinei și din plusul de cheltuieli militare.

În timpul când statul se luptă cu greutatea lipsei de capital în țara întreagă *capitalul particular* se plasează foarte fructificativ prin *băncile vechi* și prin fondările de *bănci noi*.

În toată țara s'au înființat în anul trecut **148 bănci noi**, cu un capital social de cam 124 milioane coroane.

Dintre băncile existente însă 316 și-au urcat capitalele sociale cu suma considerabilă de peste 160 milioane coroane

În general, în anul trecut s'au plasat capitale în următoarele sume:

In bănci	Cor. 282,389.670
„ acții de-a întreprind. ind.	149,331.000
„ „ „ „ com.	16,253.000
„ „ „ „ agricole	830.000
„ „ „ „ de com.	17,860.400
„ „ de bănci de asigurare	1,000.000

Total 468,664.000

(Sfârșitul în numărul viitor.)

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

Delavrancea:

» **Lucafărul**. Dramă în IV acte à 2.50 + 20 fileri porto.

N. Iorga:

Studii și documente cu privire la **Istoria Românilor**, à 3 cor. + 10 fil.

Istoria Românilor pentru poporul românesc. Ed. a II-a à 3.50 cor. + 20 fil.

Apostol D. Culea:

Invățământul despre natură în școala primară. à 3.50 + 30 fil.

Biblioteca Teatrului Național:

Nr. 10, Schiller, Don Carlos, Poem dramatic în 5 acte și 17 tablouri. Trad. de **G. Coșbuc**, 50 fil + 10 fileri porto.

Redactor responsabil: **Ioan Gierga**.

«Tribuna» Institut tipografic, Miehia al 2000

Dr. B. BASIOTA medic specialist în morhuri femeiești. Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6. Consultațiuni între orele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

„ specialist pentru dinți artificiali fără pod în „
CLUJ-KOLOZSVÁR.

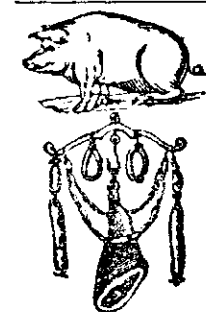
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cârnărie Sibiu-Nagyszeben, Reispargasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cârnați, slănină și articlii de cârnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cârnaț, slănină cu ațu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sînge etc, specialități de măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 k'gr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse.

Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu altele informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

*) Vezi Nrul 1.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii »VULTURUL« din Tășnad, publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil** cu salariu de 2000 coroane.

Dela recurenți se recere să fie absolvenți ai unei școli comerciale cu examen de maturitate și să aibă praxă deplină în toate agendele de bancă.

Cererile provăzute cu documentele de lipsă sunt a se înainta Direcțiunii până la 25 Ianuarie 1911.

Postul este de a se ocupa cu 1 Februarie 1911.

Prezentarea în persoană este în interesul recurentului.

Direcțiunea.

ANUNȚ.

La Prăvălia Românească din Câmpulung (Bucovina) să primește imediat

un conducător

cu cunoștințe perfecte în afacerile comerciale, cât și în contabilitate. Directorul a hotărât a-i da un salariu fix lunar cât și oareșicari procente din venitul curat. Reflectanții la acest post au a se adresa către direcțiunea prăvăliei românești, declarând totodată pretenziunile lor, alăturând și atestatele de serviciu de până acum.

Ion Pășlea, director.

Ți-e dejauns o cartă postală,

pentru ca să capiți o carte foarte interesantă **gratis și franco.** Această carte e un tratat științific scris într-o limbă populară și ușor de înțeles și tratează despre cura cu electricitate și bolnavii cari sufer de slăbirea nervilor, reumă, neuralgie, perturbații de mistuire, anemie, insomnie, dureri de cap sau orice slăbiciuni; vor găsi cartea ca un dar interesant. În Ungaria nu s'a împărțit încă nici o dată **gratis** o carte așa de prețioasă, noi însă vrem să facem o jertfă ca să atragem atenția lumii suferinde asupra efectului salutar al curei cu electricitate. Drept-aceea ori-cine s'ar adresa la noi va primi

gratis și franco, în plic, fără nici un obligament, această carte interesantă.

Institutul de ordin med. Electro-Vitalizer, Budapest, Semmelweis-u. 4. f. e. m. 51. Ordinează: peste săpt. dela 10—1 și dela 3—6 ore. Duminica și în zile de sărbători dela 11—1 oră.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră

Electro-Vitalizer Inst. de ord. med. Budapest, Semmelweis-u. 4. f. e. m. 51.

Binevoitii, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea dv: »Tratat despre electrografia modernă«. **Gratis și franco.**

Numele

Comuna

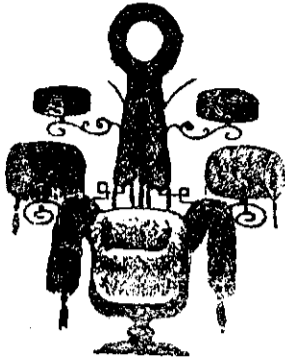
Județul comit.

Magazinul de blănării și cojocării = Ragályi János =

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănării** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, —

manșoane, boăie căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănării pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

STAMM EDE SUCCESOR RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFAPP** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne.** Prețurile se pot solv și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri coavenabile.

Telefon nr. 459. Preț-curent la dorință trimite **gratis**

ȘLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot-felul de oroloage de buzunar, de părete, atârătoare precum și tot-felul de giuvaergicale de aur și argint. Reparații de oroloage și giuvaergicale se efectuează prompt. **Giuaere vechi de aur și argint** le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

Se caută 2 băieți

pentru prăvălie de modă, șpeterie, sticlărie, piele, fer și hârtie. A se adresa lui **Petru Bârsan, Bozovics.**

Imprumuturi cu amortizație și împrumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de Intermedare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

Societatea pe acții

Holandeza

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten)

Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar, (palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216.324-96 Cor. A plătit asigurațiilor până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte destușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întregă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14, și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Nou! In Arad n'a mai existat încă! Nou!

In strada Forray (Palatul contelui Nádasdy) s'a deschis deja o întreprinsă americană electrică de —

Tălpuire repede

Prețurile:

Tălpuire și călcăie bărbătești numai C. 2-40

" " " femeiești " " 2-—

" " " pentru copii " " 1-60

Roagă binevoitorul sprijin

Szabolcsi Farkas.

Darurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, alpaca de Berador, articoli de argint Alpaca Impe, tacâmuri de masă patentate, sticlării pentru celerii, pahare pentru bere și vin, în cadru de decoare. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire.

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios

HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakob
prăvălie de sticlării și porțelană
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotograficul Naschitz.)
Telefon Interurban No 224. — —

Inele de aur dela 5 cor.

Ceasornice dela 4 c. în sus

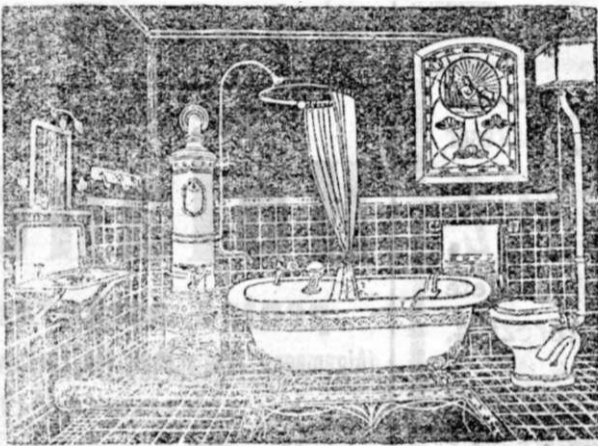
se pot căpăta la

Barna Sándor
clasornicar, giuvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Ceasornice foarte moderne de aur, argint și nickel, lanțuri, cereei cu nestemate și diamante și inele cu prețuri foarte ieftine. — Pentru fiecare orologu vândut și reparat se dă o garanță de 3 ani. — Serviciu conștiințios. **Mare asortiment de obiecte din argint de China.**

Max. Ruck, tinichigiu Sibiu—Nagyszében, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea ș.a.

Primul atelier ardelenesc aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Ateherul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:

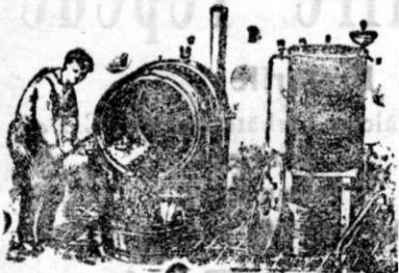
Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuire: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

Avis!

La „FĂGEȚANA“ institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Făcset), contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște filleri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea „Depuneri încopiate cu asigurare de viață“ introdusă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adevă unamii coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50 000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul i-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte acelacă la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul „Făgețana“ acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie prim se ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următoril lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză „Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente“ din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin „Făgețana“ institut de credit și economii în Făcset.

„Făgețana“

institut de credit și economii în Făcset.

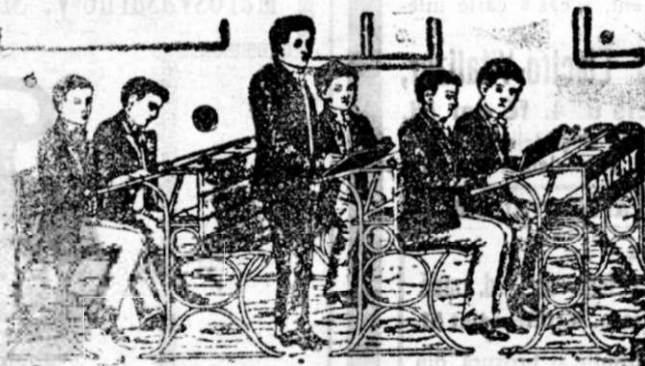
RELITSCH JÁNOS, atelier de instrumente muzicale în

Versecz

Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăut cu puteri de prima forță unde se află, vioară, tamburine, armonice, g-amofone, tobe, cinele, triaungule, oboe, faute, clarinefe, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

Cele mai moderne și mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci higienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

Asortiment bogat în articlii textili
cu prețuri ieftine la firma :

J. B. MISSELBACHER SEN.

Sibiu — Hermannstadt.

Fabricatele renomitelor firme :

Benedict Schroll Sohn în Braunau	Regenhardt & Rayman în Frelwaldau
Pânze, șifon, creton	Măsărițe de damast alb
Barchet-satin	Garnituri de damast pt.
Barchet-croise	cafea albe și colorate
Barchet-pichet	Ștergare de damast
Barchet-cu-șiruri	Ștergare-crep
Satin-gradel	Ștergare-Frottier
Damast-Gradel	Năfrămute de batist
Naking, Naturell	Năfrămute de in
Satin, Satin-Raye	Gradel de in
Pichet-cu-șiruri	Albituri de in
Țesături mari de nuntă	Albituri de in pentru pat
Pânze impermeabile.	Ștergare p. bucătărie
	Broderii de in.

Prezum și Barcheturi în culori pentru haine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni, și copii. Șorțuri pentru dame și copii.
Acoperitoare cusute, de calitate fină și f. fină.

Albituri pentru domni după măsură, se cșteptulesc solid și prompt

Albituri pentru dame după măsură, se cșteptulesc solid și prompt

— Replantativă viile cu altoi dela firma română

Altoi de vie

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai modice
soiuri de vin și de masă, viță americană cu și
radacină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădă-

Se află de vânzare la

„MUGURUL” însoțire economică-comerc
Elisabetopol (Erzsébetváros, Kiskükülő) v
material disponibil în altoi peste două (2) milioane
școlile de altoi n'au fost atacate de peronospora,
desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele
ușoare condițiuni plătea pe 10 ani cu interese de
La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și fra
Insoțirea primește gratis elevi
pentru învățarea altoitului și a manipulării școlii de
Prima condiție de reușită este de a folosi material s

Trucuri bazeți în cursul practicii de altoi.

— Atelierul de fotografiat a lui —

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 2
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fo
tografii, deasemenea acvarele, picturi în ole
specialități pe pânze ori mătase cari prin sp
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, piața Mátyás
király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.
Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

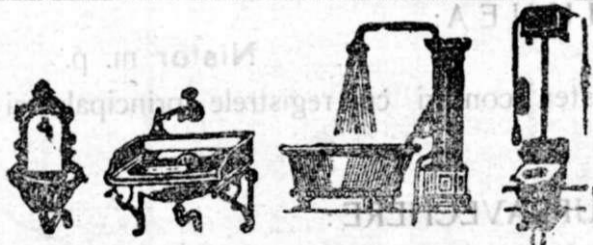
Adolf Hemper fabricant de cla-
sornice de turn în
Nagyszeben, Heltauergasse 2.

Face pe lângă prețuri moderate și ga-
ranție de mai mulți ani clasornice
de turn, școli, castele și cazarme,
primește deasemenea și repararea lor

Fiind chemat mă duc ori unde în
persoană, prospect face gratis și trimite
porto-franco ori cui

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
finiera în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pen-
tra repararea bazinei ciosetului. Oferă aparatul pentru clătirea ciosetelor
— noni care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanță de 3 ani. —

**Voiești a econo-
misa bani?**

Voiești și D-ta să cumperi marfă bună
ieftin? cercetează deci magazinul de ghete, pălării
și modă pentru bărbați a lui **Korányi**, pentru că
numai aci se poate cumpăra mai ieftin, marfă bună
și frumoasă. — În interesul propriu să vă convingeți și
să fiți atenți la firmă!

Korányi Jenő

Arad, Szabadság-tér 3.

(Fosta localitate alui Winternitz)

Prețuri scăzute!

Ghete tari pentru muncitori
manufactură dela fl. 2.60
Box-Bergsteiger dela 3.75
Box american sau Chevro
dela fl. 6.50 în sus.

Ghete cu șirete pentru dame
dela fl. 2.70 în sus.
Ghete box cu șirete p. dame
dela fl. 3.50 în sus.
Ghete p. copii, băieți și fete
deja dela 80 craceri în sus.

Foarte mare asortiment de ghete p. baluri.

Ghete pentru bărbați, femei copii, fete și
băieți de toffelul și de tot prețul.

Mare depozit permanent de cele mai noi pălării, cravate
și toffelul de albituri.

„AJUTORUL“ societate pe acții în Șeica-mare.

Convocare.

Omnii acționari ai societății pe acții »AJUTORUL« se invită prin aceasta, conform §-ului 16 din statute la

a II-a adunare generală ordinară

la Șeica-mare în 4 Februarie st. n. a. c. la 3 ore d. a. în localul institutului.

OBIECȚELE :

1. Alegerea unui prezident, notar și a doi bărbați de încredere pentru conducerea societății.
2. Alegerea acționarilor prezenți și a acțiilor reprezentate.
3. Descrierea adunării.
4. Raportul direcțiunii.
5. Raportul comitetului de supraveghere.
6. Prezentarea bilanțului.
7. Darea absoluturului direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
8. Alegerea à 3 membri în direcțiune pe un period de 3 luni.
9. Intregirea comitetului de supraveghere.
10. Angajarea funcționarilor.
11. Urcarea capitalului social cu 20000— coroane.
12. Eventuale propuneri.

Șeica-mare, 14 Ianuarie 1911.

DIRECȚIUNEA

ACTIVA

Bilanț cu 31 Decembrie 1910.

PASIV

Cassa — — — — —	18932 13	Capital social din I-a emisiune — — —	30000 —
Cassa de păstrare postală — — — — —	2700 —	Capital social din a II-a emisiune — — —	7200 —
Escont — — — — —	230561 22	Capital social din proiectata emisiune — — —	6185 87
Escont hipotecar — — — — —	86998 —	Fond de rezervă — — — — —	3372 29
Imprumuturi hipotecare — — — — —	36923 —	Depuneri — — — — —	320951 43
Credite personale — — — — —	18535 —	Reescont — — — — —	25902 —
Efecte — — — — —	8010 —	Creditori — — — — —	512 —
Mobilier — — — — —	969 56	Interese transitoare anticipate pe 1911 — — —	3256 92
Spese de fondare — — — — —	348 56	Profit curat — — — — —	8461 25
Debitori — — — — —	895 47		
Interese transitoare restante și de reescont — — —	968 82		
	405841 76		405841 76

DEBIT

Profite și perderi.

CREDIT

Interese :		Interese :	
după depuneri spre fructificare — 9709·17		dela cambii escontate — — — 13105·81	
după capital social — — — 391·22	10100 39	dela cambii hipotecare — — — 7060·74	
Spese :		dela împrumuturi hipotecare — — — 1926·59	
Salare — — — — — 1566·98		dela credite personale — — — 1596·73	23680 77
Spese curente — — — — — 926·77		Interese de cont curent — — — — —	1300 —
porto postal — — — — — 274·03	2767 78	Diverse — — — — —	2580 —
Contribuție :			
directă și aruncuri — — — — — 1842·17			
după interese de depuneri — — — 907·10	2749 27		
Profit curat — — — — —	8461 25		
	24078 69		24078 69

Șeica-mare, la 31 Decembrie 1910.

DIRECȚIUNEA :

Ioan Ittu m. p.

Nistor m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere, confrontând acestea conturi cu registrele principale și auxiliare le am aflat în plină ordine.

Șeica-mare la 14 Ianuarie 1911.

COMITETUL DE SUPRAVECHERE :

M. Ittu m. p.

Const. Tipuriță m. p.

Andrieu Blotor m. p.

Revăzut și aflat în ordine.

Ioan Budiu m. p.

Raportul comitetului de supraveghere.

Onorată adunare generală! Avem onoarea să Vă raportăm că în cursul anului 1910, am făcut mai multe revisiuni, prin care am câștigat convingerea: 1. că afacerile institutului sunt în continua dezvoltare, 2. că direcțiunea a procedat cu precauție în cerută la acordarea împrumuturilor și 3. că registrele de contabilitate sunt corect și curat purtate. — Am censurat amănunțit conturile de încheiere ale anului de gestiune 1910, le-am aflat în consonanță cu conturile din Maiestru și cu extrasele exacte. — Înțelegem și noi la propunerea direcțiunii cu privire la distribuirea profitului net de K 8461·25 și Vă rugăm: 1. să aprobați bilanțul de gestiune 1910 și să primiți propunerile direcțiunii pentru împărțirea profitului curat și 2. să dați direcțiunii și comitetului de supraveghere absolutur pentru anul 1910. — Șeica-mare la 14 Ianuarie 1911. **Comitetul de supraveghere.**